

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра фінансів і бухгалтерського обліку

«Допущена до захисту»
В.о. завідувача кафедри фінансів
і бухгалтерського обліку
 Наталія ДАНИК
«17» 06 2026 р.

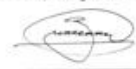
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: «АНАЛІЗ АКТИВІВ БАНКУ»

Виконала: студентка групи 4441
 Карпенко О.В.
(підпис) (П.І.Б.)

Керівник роботи
Доцент, к.е.н
(посада, науковий ступень, вчене звання)

 Зінченко А.І.
(підпис) (П.І.Б.)

Миколаїв -2026 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра фінансів і бухгалтерського обліку

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми
доцентка, к.е.н.

 Інна РУДЬ
(підпис)

«12» 02 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Студенту Карпенко Олена Вікторівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Аналіз активів банку»

Керівник роботи Зінченко Андрій Ігорович, доцент., к.е.н.

Затверджені наказом ректора № 268-уч від « 30 » березня 2026 р.

2. Термін подачі роботи 03.06.2026 р.

3. Вихідні дані до роботи

Фінансова звітність АТ «СЕНС БАНК» за 2022 -2024 рр.

Нормативно-законодавча база

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів):

1. Розкрити економічну сутність активів банку та їх роль у забезпеченні фінансової стійкості. 2. Визначити класифікацію активів банківської установи та особливості їх формання. 3. Дослідити методичні підходи до аналізу активів банку. 4. Проаналізувати активи АТ «СЕНС БАНК». 5. Розробити шляхи вдосконалення управління активами АТ «СЕНС БАНК».

5. Перелік презентаційних матеріалів:

6. Консультанти розділів роботи

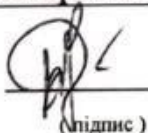
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 12.02.2026

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

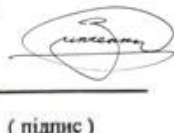
Ном ер	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення керівника роботи та узгодження теми	05.02.-20.02.26	Виконано
2	Складання змісту та узгодження з керівником	12.02.-20.02.26	Виконано
3	Вивчення літературних джерел	12.02.-20.02.26	
4	Збір та систематизація інформації за темою роботи	23.02.-09.03.26	Виконано
5	Розробка теоретичного розділу	09.03.-27.03.26	Виконано
6	Розробка аналітичного розділу	30.03.-01.05.26	Виконано
7	Розробка проектного розділу	04.05.-22.05.26	Виконано
8	Розробка вступу, висновків, списку джерел	25.05.-29.05.26	Виконано
9	Розробка презентації та доповіді	01.06.-05.06.26	Виконано

Студент

(підпис)
Карпенко О.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)
Зінченко А.І.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота: 80 с., 3 рис., 8 табл., 47 джерел, 4 додатки.

Об'єкт дослідження: процес формування, розміщення та використання активів банківської установи.

Мета роботи: проаналізувати теоретичні та практичні аспекти формування, структури, динаміки й ефективності використання активів банківської установи, а також визначити напрями вдосконалення управління активами АТ «СЕНС БАНК» в умовах воєнного стану та фінансової нестабільності.

Результати дослідження: проведено аналіз складу, структури та динаміки активів АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки; встановлено зростання загального обсягу активів банку та зміну їх структури в напрямі збільшення частки цінних паперів і ліквідних активів. Визначено, що у 2023 році банк зменшив кредитну активність через підвищення ризиків, однак у 2024 році відбулося поступове відновлення кредитного портфеля.

Ключові слова: активи банку, банківська установа, фінансова стійкість, ліквідність, кредитний портфель, кредитний ризик, інвестиційний портфель.

ANNOTATION

Thesis: 80 pages, 3 figures, 8 tables, 47 references, 4 додатки.

Object of the research: the process of formation, allocation and use of assets of a banking institution.

Purpose of the thesis: to analyze the theoretical and practical aspects of the formation, structure, dynamics and efficiency of using the assets of a banking institution, as well as to determine the directions for improving asset management of JSC “SENSE BANK” under martial law and financial instability.

Research results: the composition, structure and dynamics of the assets of JSC “SENSE BANK” for 2022–2024 were analyzed. The growth of the total assets of the bank and changes in their structure toward an increase in the share of

securities and liquid assets were identified. It was established that in 2023 the bank reduced its lending activity due to increased risks, while in 2024 there was a gradual recovery of the loan portfolio..

Keywords: bank assets, banking institution, financial stability, liquidity, loan portfolio, credit risk, investment portfolio.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ АКТИВІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ.....	10
1.1. Економічна сутність активів банку та їх роль у забезпеченні фінансової стійкості.....	10
1.2. Класифікація активів банківської установи та особливості їх формування	16
1.3. Методичні підходи до аналізу активів банку.....	22
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ АКТИВІВ АТ «СЕНС БАНК».....	26
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика АТ «СЕНС БАНК»	26
2.2. Аналіз складу, структури та динаміки активів банку.....	39
2.3. Оцінка якості активів, кредитного портфеля, ліквідності та ризиковості активних операцій АТ «СЕНС БАНК».....	46
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ АТ «СЕНС БАНК».....	56
3.1. Основні проблеми формування та використання активів банківської установи.....	56
3.2. Напрями підвищення якості активів і зниження кредитних та ліквідних ризиків.....	59
3.3. Перспективи оптимізації структури активів АТ «СЕНС БАНК» в умовах воєнного стану та фінансової нестабільності.....	62
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Зумовлена тим, що саме активи є основою фінансової діяльності банку, визначають його прибутковість, ліквідність, платоспроможність і загальну фінансову стійкість. У сучасних умовах банківська система України функціонує під впливом значних ризиків, пов'язаних із воєнним станом, макроекономічною нестабільністю, коливанням процентних ставок, зміною платоспроможності позичальників та підвищенням вимог до управління ліквідністю. За таких умов особливого значення набуває не лише нарощування обсягу активів банку, а й забезпечення їх належної якості, оптимальної структури та прийняттого рівня ризиковості. Активи банку відображають напрями розміщення власних і залучених ресурсів, тому їх склад і структура безпосередньо впливають на ефективність банківської діяльності. Надмірна концентрація коштів у ризикових кредитах може призвести до зростання проблемної заборгованості та необхідності формування значних резервів, тоді як надмірна частка низькодохідних або надто ліквідних активів може зменшувати прибутковість банку. Саме тому аналіз активів дозволяє оцінити, наскільки раціонально банк використовує наявні ресурси, чи здатний він своєчасно виконувати зобов'язання перед клієнтами та чи має достатній потенціал для подальшого розвитку. Особливої актуальності дана тема набуває на прикладі АТ «СЕНС БАНК», який є системно важливою банківською установою України та здійснює діяльність в умовах воєнного стану і фінансової нестабільності. Аналіз складу, структури, динаміки, якості та ризиковості активів цього банку дає змогу виявити основні тенденції його розвитку, визначити проблеми управління активами та обґрунтувати напрями підвищення ефективності активних операцій.

Додаткової актуальності дослідження набуває з огляду на особливості функціонування банківської системи України в умовах повномасштабної війни та необхідності післявоєнного відновлення економіки. Попри значні

безпекові, кредитні та ліквідні ризики, банківський сектор загалом продемонстрував здатність зберігати стабільність, виконувати платіжні функції та підтримувати фінансування клієнтів. У цьому контексті аналіз активів АТ «СЕНС БАНК» є важливим, оскільки дозволяє оцінити, наскільки ефективно банк адаптував структуру активів до умов воєнного стану, які напрями розміщення ресурсів стали пріоритетними та які перспективи має банк у процесі післявоєнного відновлення фінансового ринку України.

Об'єктом дослідження є процес формування, розміщення та використання активів банківської установи.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти аналізу складу, структури, динаміки, якості й ризиковості активів АТ «СЕНС БАНК».

Мета дослідження - проаналізувати теоретичні та практичні аспекти формування, структури, динаміки й ефективності використання активів банківської установи, а також визначити напрями вдосконалення управління активами АТ «СЕНС БАНК» в умовах воєнного стану та фінансової нестабільності..

Для досягнення поставленої мети вирішено такі завдання:

- розкрити економічну сутність активів банку та визначити їх роль у забезпеченні фінансової стійкості банківської установи;
- розглянути класифікацію активів банку та особливості їх формування;
- охарактеризувати основні методичні підходи до аналізу активів банківської установи;
- надати загальну організаційно-економічну характеристику АТ «СЕНС БАНК»;
- проаналізувати склад, структуру та динаміку активів АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки;

- оцінити якість активів, кредитного портфеля, ліквідність і ризиковість активних операцій банку;
- визначити основні проблеми формування та використання активів банківської установи;
- запропонувати напрями підвищення якості активів і зниження кредитних та ліквідних ризиків;
- обґрунтувати перспективи оптимізації структури активів АТ «СЕНС БАНК» в умовах воєнного стану та фінансової нестабільності..

Методи дослідження. У процесі дослідження використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів економічного аналізу. Зокрема, метод теоретичного узагальнення застосовано для розкриття економічної сутності активів банку, їх класифікації та ролі у забезпеченні фінансової стійкості банківської установи. Метод аналізу і синтезу використано для дослідження складу активів банку, визначення взаємозв'язку між окремими групами активів, ліквідністю, прибутковістю та ризиковістю активних операцій. Для оцінювання динаміки активів АТ «СЕНС БАНК» застосовано горизонтальний аналіз, який дозволив визначити абсолютні та відносні зміни показників за 2022–2024 роки. Вертикальний аналіз використано для дослідження структури активів, зокрема визначення питомої ваги кредитів, цінних паперів, грошових коштів, коштів в інших банках та інших статей активу балансу. Коефіцієнтний метод застосовано для оцінки ліквідності, якості кредитного портфеля, рівня ризиковості активних операцій, покриття проблемної заборгованості резервами та ефективності використання активів.

Інформаційна база. Фінансова звітність АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки; наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота викладена на 77 сторінках комп'ютерного тексту і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел у кількості 47 найменувань і 2 додатків. Робота містить 3 рисунки і 8 таблиць .

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ АКТИВІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

1.1. Економічна сутність активів банку та їх роль у забезпеченні фінансової стійкості

Активи банку є однією з ключових економічних категорій банківської діяльності, оскільки саме через активні операції банк реалізує свою основну функцію – перерозподіл тимчасово вільних грошових ресурсів у фінансові вкладення, кредити, інвестиції та інші дохідні інструменти. У найзагальнішому розумінні активи банку – це ресурси, розміщені банківською установою з метою отримання доходу, підтримання ліквідності, виконання зобов'язань перед клієнтами та забезпечення стабільного функціонування. До активів належать грошові кошти, кошти на кореспондентських рахунках, кредити клієнтам, цінні папери, міжбанківські кредити, основні засоби, нематеріальні активи та інші фінансові інструменти. Національний банк України у своїх нормативних актах пов'язує активні банківські операції насамперед із виникненням кредитного ризику, тобто ризику втрат унаслідок невиконання боржником своїх зобов'язань перед банком.

Перш ніж розглядати зміст поняття «фінансова стійкість банку», доцільно визначити загальнотеоретичну сутність категорії «стійкість». У науковій літературі стійкість розглядається як одне з базових понять, що дає змогу охарактеризувати здатність економічної системи зберігати свої основні властивості, функції та напрями розвитку в умовах впливу внутрішніх і зовнішніх чинників. Для банківського сектору ця категорія має особливе значення, оскільки саме через рівень стійкості можна оцінити здатність банків протистояти кризам, забезпечувати безперервність діяльності, виконувати зобов'язання перед клієнтами та підтримувати довіру до фінансової системи загалом. Поняття «стійкість» часто пов'язують із такими

категоріями, як «стабільність», «рівновага» та «надійність» [9, с. 137]. Водночас ці поняття не є повністю тотожними. Стабільність характеризує здатність системи зберігати відносно незмінний стан, протистояти деструктивним впливам і забезпечувати безперервне відтворення основних процесів. Стійкість є ширшим і динамічнішим поняттям, оскільки вона відображає не лише збереження певного стану, а й здатність системи адаптуватися до змін, долати кризові явища та продовжувати розвиток. Тобто стабільність можна розглядати як передумову стійкості, тоді як стійкість формується та змінюється у процесі функціонування банку.

Окремо слід розмежовувати поняття «стійкість» і «надійність». Надійність банку здебільшого сприймається як оцінка його діяльності з боку вкладників, кредиторів, клієнтів та інших учасників фінансового ринку. Вона пов'язана з рівнем довіри до банку, упевненістю клієнтів у збереженні своїх коштів і здатністю банку своєчасно виконувати взяті на себе зобов'язання. Натомість стійкість є більш об'єктивною характеристикою внутрішнього стану банку, його ресурсного потенціалу, якості управління активами і пасивами, рівня капіталізації, ліквідності та прибутковості. Отже, надійність є результатом або зовнішнім проявом фінансової стійкості банку [7, с. 276].

Стійкість банку доцільно розглядати як самостійну економічну категорію, яка відрізняється від стабільності, рівноваги та надійності. Крім того, важливо розмежовувати стійкість банківської системи загалом і стійкість окремої банківської установи. На макроекономічному рівні стійкість банківської системи характеризує здатність усієї сукупності банків забезпечувати безперервне функціонування фінансового посередництва, підтримувати грошовий обіг, кредитування економіки та стабільність розрахунків. На мікроекономічному рівні стійкість окремого банку означає такий фінансовий стан, за якого банк здатний ефективно функціонувати, розвиватися, виконувати зобов'язання та протидіяти ризикам.

Фінансову стійкість банку можна визначити як здатність банківської установи ефективно використовувати наявні ресурси, зокрема фінансові

ресурси, активи, персонал, технічне забезпечення та інформаційні технології, для виконання своїх функцій із мінімальним рівнем ризику. Вона відображає спроможність банку працювати в умовах змінного ринкового середовища, зберігати ліквідність, платоспроможність і прибутковість навіть за наявності негативного впливу зовнішніх та внутрішніх чинників. У цьому розумінні фінансова стійкість є комплексною характеристикою, яка поєднує ресурсну забезпеченість, ефективність управління, якість активів і здатність до адаптації [6, с. 148].

Загалом фінансова стійкість банку проявляється через збалансованість його фінансових потоків, достатність капіталу, якість активів, стабільність ресурсної бази, рівень ліквідності та здатність отримувати прибуток. Банк можна вважати фінансово стійким тоді, коли він має достатньо ресурсів для своєчасного виконання зобов'язань перед вкладниками, кредиторами та іншими контрагентами, водночас забезпечуючи рентабельність діяльності на рівні, необхідному для подальшого розвитку. Отже, фінансова стійкість передбачає не лише відсутність поточних фінансових проблем, а й здатність банку зберігати ефективність у довгостроковій перспективі.

На фінансову стійкість банку впливають як зовнішні, так і внутрішні чинники. До зовнішніх належать економічні, фінансові, політичні, соціальні та глобалізаційні чинники, які формують середовище функціонування банківської установи. Економічні чинники охоплюють загальний стан національної економіки, рівень розвитку реального сектору, інвестиційний клімат, масштаби тіньової економіки, стан платіжного балансу, рівень зайнятості та доходів населення. Якщо економіка перебуває у кризовому стані, це безпосередньо впливає на платоспроможність позичальників, якість кредитного портфеля та стабільність ресурсної бази банків. Фінансові чинники також мають значний вплив на стійкість банківської установи. До них належать рівень інфляції, інфляційні очікування, обмінний курс національної валюти, процентні ставки, стан ринку цінних паперів, обсяг грошової маси, монетарна політика центрального банку, рівень державного

боргу та вартість його обслуговування. Наприклад, висока інфляція може знижувати реальну вартість депозитів і впливати на поведінку вкладників, а різкі валютні коливання підвищують валютні ризики банку. Водночас зміна процентних ставок впливає на вартість залучених ресурсів і дохідність активних операцій [11, с. 103].

Окрему роль відіграють глобалізаційні чинники. Розвиток світових фінансових ринків і посилення взаємозалежності економік призводять до того, що кризові явища можуть швидко поширюватися між країнами. У таких умовах фінансова стійкість українських банків залежить не лише від внутрішньої економічної ситуації, а й від стану міжнародних ринків, доступу до зовнішнього фінансування, динаміки валютних курсів, геополітичних ризиків і довіри інвесторів. Тому банки повинні враховувати не лише національні, а й міжнародні ризики [18, с. 173].

Політичні чинники впливають на фінансову стійкість банків через якість державного управління, стабільність законодавства, ефективність регуляторної політики та наявність рівних правил функціонування на фінансовому ринку. Чітка нормативно-правова база, ефективний банківський нагляд, прозорі правила діяльності та передбачувана економічна політика створюють умови для стабільного розвитку банківського сектору. Натомість політична нестабільність, часті зміни законодавства або слабкість регуляторних механізмів можуть посилювати ризики та знижувати довіру до банків. Соціальні чинники також мають важливе значення для забезпечення фінансової стійкості банків. Рівень доходів населення, зайнятість, соціальна стабільність, довіра громадян до банківської системи та фінансова культура клієнтів безпосередньо впливають на депозитну базу, попит на кредити й поведінку вкладників. За умов соціальної нестабільності або зниження доходів населення банки можуть зіткнутися з відтоком депозитів, зменшенням кредитної активності та зростанням простроченої заборгованості. Саме тому фінансова стійкість банку значною мірою залежить не лише від його внутрішньої політики, а й від загального стану

суспільства та економіки [20, с. 90].

Економічна сутність активів банку полягає в тому, що вони відображають напрями використання залучених і власних ресурсів банківської установи. Якщо пасиви показують джерела формування банківських ресурсів, то активи характеризують, куди саме ці ресурси були спрямовані. Наприклад, депозитні кошти населення та бізнесу можуть бути трансформовані банком у кредити підприємствам, іпотечні кредити, державні цінні папери або ліквідні резерви. Саме тому активи банку не можна розглядати лише як бухгалтерську категорію. Вони мають безпосередній вплив на прибутковість, платоспроможність, ліквідність і загальну фінансову стійкість банку. Особливість банківських активів полягає в тому, що значна їх частина формується не за рахунок власного капіталу, а за рахунок залучених коштів клієнтів. Це означає, що банк повинен не лише прагнути до прибутковості, а й постійно підтримувати баланс між дохідністю та ризиком.

Рис. 1.1. Економічна сутність активів банку [25]

Надмірна концентрація активів у високоризикових кредитах може збільшити процентні доходи у короткостроковому періоді, але водночас створює загрозу неповернення коштів, формування проблемної заборгованості та втрати ліквідності. Саме тому НБУ встановлює вимоги до оцінки кредитного ризику за активними банківськими операціями, а також періодично оновлює регуляторні підходи до управління ризиками. У 2026 році НБУ вніс зміни до низки нормативно-правових актів щодо управління ризиками банків і банківських груп, що підтверджує актуальність якісного контролю за структурою активів [22, с. 166].

Роль активів у забезпеченні фінансової стійкості банку проявляється передусім через їх якість. Якісні активи – це такі активи, які здатні своєчасно приносити банку дохід і не створювати надмірного ризику втрат. Наприклад, кредитний портфель банку вважається якісним тоді, коли позичальники мають стабільний фінансовий стан, достатнє забезпечення, позитивну кредитну історію та реальну здатність обслуговувати борг. Натомість велика частка прострочених, реструктуризованих або безнадійних кредитів погіршує фінансовий результат банку, вимагає формування резервів і зменшує капітал. Тому аналіз активів банку має бути спрямований не лише на визначення їх загального обсягу, а й на оцінку ризиковості, ліквідності, прибутковості та диверсифікації.

Важливим є також зв'язок активів банку з ліквідністю. Частина активів повинна бути високоліквідною, тобто такою, що може бути швидко перетворена на грошові кошти без істотних втрат вартості. До таких активів належать готівка, кошти на рахунках у НБУ, кошти на кореспондентських рахунках, депозитні сертифікати НБУ, окремі державні цінні папери. Якщо банк формує активи переважно у вигляді довгострокових кредитів, але його зобов'язання перед вкладниками є короткостроковими, виникає ризик ліквідності. НБУ визначає ризик ліквідності як ризик, пов'язаний із неможливістю банку своєчасно перетворити активи в грошові кошти або профінансувати виконання своїх зобов'язань [28, с. 14].

Отже, активи банку є основою його фінансового потенціалу, джерелом доходів і водночас головною сферою концентрації ризиків. Від того, наскільки раціонально сформована структура активів, залежить здатність банку отримувати прибуток, виконувати зобов'язання перед вкладниками, підтримувати нормативи ліквідності та капіталу, а також витримувати вплив кризових явищ. Саме тому аналіз активів банку є важливим елементом оцінювання фінансової стійкості банківської установи.

1.2. Класифікація активів банківської установи та особливості їх формування

Класифікація активів банку має важливе значення для аналізу його фінансового стану, оскільки дозволяє визначити, які саме напрями розміщення ресурсів переважають у діяльності банківської установи. У банківській практиці активи класифікують за кількома ознаками: за рівнем ліквідності, за рівнем дохідності, за ступенем ризику, за економічним змістом, за строками розміщення та за джерелами формування. Такий підхід дає можливість комплексно оцінити не лише структуру активів, а й ефективність управління ними.

За економічним змістом активи банку можна поділити на грошові кошти та їх еквіваленти, кредитні активи, інвестиційні активи, міжбанківські активи, матеріальні й нематеріальні активи, а також інші активи. Найбільшу питому вагу в активах більшості комерційних банків традиційно займає кредитний портфель, оскільки саме кредитування є основним джерелом процентних доходів. Водночас кредитні активи є найбільш ризиковими, адже їх якість залежить від платоспроможності позичальників, стану економіки, галузевих ризиків, валютних коливань і якості заставного забезпечення. Саме тому кредитний портфель потребує постійного моніторингу, оцінки кредитного ризику та формування резервів відповідно до вимог НБУ.

За рівнем ліквідності активи банку поділяють на високоліквідні,

ліквідні, низьколіквідні та неліквідні. Високоліквідні активи – це готівкові кошти, кошти на рахунках у НБУ та інші активи, які можуть бути швидко використані для виконання поточних зобов'язань. Ліквідні активи можуть бути перетворені на гроші протягом відносно короткого часу, наприклад державні цінні папери або короткострокові міжбанківські кредити. Низьколіквідними є довгострокові кредити, прострочена заборгованість, основні засоби, майно, набуте банком унаслідок звернення стягнення на заставу. Чим більша частка низьколіквідних активів, тим вищою є загроза виникнення проблем із виконанням зобов'язань перед клієнтами [7, с. 278].

За рівнем дохідності активи банку поділяються на дохідні та недохідні. Дохідні активи – це кредити, цінні папери, міжбанківські депозити, інвестиції, тобто ті активи, які приносять банку процентний, комісійний або інвестиційний дохід. Недохідні активи – це готівка, залишки на окремих рахунках, основні засоби, нематеріальні активи, дебіторська заборгованість, яка не приносить безпосереднього доходу. Для банку важливо підтримувати оптимальне співвідношення між цими групами. Надмірна частка недохідних активів знижує прибутковість, а надмірна частка дохідних, але ризикових активів може погіршити фінансову стійкість.

За ступенем ризику активи можна поділити на безризикові або мінімально ризикові, помірно ризикові та високоризикові. До активів із відносно низьким ризиком належать кошти в НБУ та державні цінні папери. До помірно ризикових можна віднести кредити фінансово стабільним підприємствам, забезпечені кредити, міжбанківські операції з надійними контрагентами. Високоризиковими є незабезпечені кредити, кредити позичальникам із нестабільним фінансовим станом, валютні кредити позичальникам без валютної виручки, прострочена заборгованість [19, с. 100].

У сучасних умовах для українських банків особливо важливим є контроль кредитного ризику, оскільки воєнний стан, руйнування підприємств, міграція населення та нестабільність доходів позичальників

безпосередньо впливають на якість активів. Формування активів банку відбувається під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників. До внутрішніх чинників належать стратегія банку, політика ризик-менеджменту, рівень капіталізації, якість кредитного аналізу, структура ресурсної бази, професійність управління. До зовнішніх чинників належать макроекономічна ситуація, облікова ставка НБУ, інфляція, стан валютного ринку, платоспроможність населення і бізнесу, державне регулювання, рівень довіри до банківської системи. НБУ зазначає, що фінансова стабільність передбачає здатність фінансової системи ефективно виконувати свої функції та бути стійкою до криз, а якість активів банків є одним із ключових елементів такої стійкості [20, с. 92].

Під структурою активів банку розуміють співвідношення окремих статей активу балансу до загальної суми активів, тобто до валюти балансу. Такий підхід дозволяє визначити, які саме активи переважають у діяльності банку, наскільки вони є ліквідними, прибутковими або ризиковими. Активи комерційного банку можуть класифікуватися за різними критеріями: за призначенням, рівнем ліквідності, ступенем ризику, строками розміщення, а також за суб'єктами, щодо яких здійснюються банківські операції. Кожна з цих класифікацій має важливе аналітичне значення, оскільки дає змогу оцінити ефективність банківської політики щодо розміщення ресурсів [28, с. 15].

За призначенням активи комерційного банку доцільно поділяти на п'ять основних груп: касові активи, працюючі активи, інвестиційні активи, позаоборотні активи та інші активи. Такий поділ є важливим, оскільки кожна група активів виконує окрему функцію у діяльності банку. Одні активи забезпечують ліквідність і можливість щоденного виконання платежів, інші – формують дохід банку, ще інші – забезпечують матеріально-технічну основу його діяльності. Оптимальне співвідношення між цими групами є необхідною умовою стабільної роботи банківської установи [36, с. 82].

Касові активи – це активи, які забезпечують поточну ліквідність банку

та дають йому можливість щоденно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами. Вони використовуються для здійснення безготівкових розрахунків, видачі готівки з рахунків клієнтів, обслуговування банкоматів, обмінних пунктів і касових операцій [37, с. 78]. Як правило, такі активи не приносять банку значного доходу, однак їх наявність є обов'язковою умовою нормального функціонування банку. До касових активів належать кошти в касах банку, кошти в обмінних пунктах і банкоматах, залишки на кореспондентському рахунку в центральному банку, кошти на кореспондентських рахунках в інших комерційних банках, а також суми, перераховані до фонду обов'язкових резервів. Зазвичай частка касових активів у загальній структурі активів банку становить близько 15–20% [39, с. 84].

Працюючі активи є найважливішою групою активів комерційного банку, оскільки саме вони забезпечують основну частину його доходів. До них належать активи, які розміщуються банком на відносно короткий або середній строк і приносять процентний, комісійний або інший фінансовий дохід. Найбільшу питому вагу серед працюючих активів зазвичай займають кредити, надані підприємствам, організаціям, фізичним особам та іншим позичальникам. Крім того, до цієї групи належать депозити в центральному банку, міжбанківські кредити, депозити в інших комерційних банках, факторингові операції, короткострокові вкладення в державні боргові зобов'язання, боргові цінні папери, акції для перепродажу, а також векселі у портфелі банку. Частка працюючих активів у структурі активів банку може становити приблизно 55–70%, що свідчить про їх вирішальне значення для прибутковості банківської установи.

Інвестиційні активи відображають довгострокові вкладення банку у фінансові інструменти або корпоративні права інших суб'єктів господарювання. Їх основною метою є диверсифікація ризиків, отримання вищого доходу у майбутньому, розширення сфери впливу банку, а також участь у стратегічно важливих проєктах. До інвестиційних активів належать

акції та боргові зобов'язання, придбані банком з інвестиційною метою, векселі зі строком погашення понад один рік, участь у дочірніх компаніях, внески до статутного капіталу юридичних осіб та інші форми довгострокових фінансових вкладень. Зазвичай частка таких активів є меншою порівняно з кредитними активами і становить близько 3–10% загальної суми активів банку.

Позаоборотні активи призначені для забезпечення організаційної, технічної та матеріальної основи діяльності банку. Вони безпосередньо не формують основний банківський дохід, проте є необхідними для здійснення банківських операцій. До цієї групи належать будівлі, приміщення, транспортні засоби, комп'ютерна техніка, банківське обладнання, програмне забезпечення, засоби комунікації, капітальні вкладення, нематеріальні активи, господарські матеріали та малоцінні швидкозношувані предмети.

Частка позаоборотних активів у структурі активів банку зазвичай становить 10–15%. Надмірне зростання цієї частки може негативно впливати на прибутковість, оскільки такі активи не є високоліквідними і не забезпечують швидкого повернення коштів [47].

Окрему групу становлять інші активи банку. До них можна віднести кошти в розрахунках, дебіторську заборгованість, транзитні рахунки, витрати майбутніх періодів, нараховані доходи та інші активи, які не входять до попередніх груп. Їх частка у загальній структурі активів зазвичай коливається в межах 0–10%. Водночас занадто висока питома вага інших активів може свідчити про певні проблеми в діяльності банку, наприклад про зростання дебіторської заборгованості, затримки в розрахунках, неефективне управління ресурсами або накопичення активів, які не приносять доходу.

За рівнем ліквідності активи банку поділяються на високоліквідні, ліквідні, низьколіквідні та малоліквідні. Високоліквідні активи – це активи, які можуть бути негайно використані для виконання зобов'язань банку. До них належать готівка, дорогоцінні метали, кошти на рахунках у центральному банку та інші ресурси, що швидко перетворюються на гроші.

Ліквідні активи включають кредити й платежі на користь банку зі строком виконання до 30 днів, а також цінні папери та інші цінності, які можуть бути швидко реалізовані без значних втрат. Низьколіквідними є кредити й депозити зі строком погашення понад один рік. Малоліквідні активи охоплюють довгострокові інвестиції, необоротні активи, прострочену заборгованість та інші активи, реалізація яких потребує значного часу або може супроводжуватися втратами [40, с. 243].

Якість активів банку визначається їх здатністю повертатися у встановлений строк і приносити очікуваний дохід. Для працюючих активів основним критерієм якості є своєчасне повернення вкладених коштів разом із нарахованими процентами. Наприклад, якісним кредитним активом є такий кредит, за яким позичальник своєчасно сплачує основну суму боргу і проценти. Для необоротних активів якість визначається можливістю їх реалізації за ціною, не нижчою від балансової вартості. Якщо актив складно продати або його ринкова вартість суттєво нижча за облікову, це негативно впливає на фінансовий стан банку [41, с. 52].

Ліквідність активів полягає у можливості швидкого перетворення їх вартості у грошові кошти. Головним параметром ліквідності є час, необхідний для реалізації активу та його перетворення на абсолютно ліквідну форму – гроші. Чим швидше актив може бути реалізований без втрати вартості, тим вищим є рівень його ліквідності. Наприклад, готівка є абсолютно ліквідним активом, тоді як довгостроковий кредит або нерухомість банку є значно менш ліквідними. Саме тому банк повинен підтримувати таку структуру активів, яка дозволяє одночасно отримувати дохід і своєчасно виконувати зобов'язання перед вкладниками та іншими кредиторами.

На ліквідність банку впливають як внутрішні, так і зовнішні фактори. До внутрішніх факторів належать відповідність активних і пасивних операцій за строками погашення, достатність власного капіталу, стабільність залучених ресурсів, якість управління активами, рівень прибутковості та

загальні результати діяльності банку. Якщо строки повернення активів не збігаються зі строками виконання зобов'язань, банк може зіткнутися з дефіцитом ліквідності. До зовнішніх факторів належать стан грошового і фінансового ринків, рівень розвитку банківської системи, ефективність державного регулювання, макроекономічна ситуація, інфляція, валютна стабільність і довіра населення до банків [45, с. 60].

Показники ліквідності банку можна поділити на кілька основних груп. Перша група охоплює показники достатності власних коштів, які характеризують здатність банку покривати ризики за рахунок власного капіталу. Друга група відображає співвідношення активних і пасивних операцій за строками та економічним змістом. Третя група характеризує якість і ризикованість активів, зокрема частку проблемних кредитів, рівень резервування та концентрацію ризиків. Четверта група пов'язана зі структурою і стабільністю пасивів, тобто джерел формування ресурсів банку. П'ята група включає показники прибутковості й рентабельності, які дають змогу оцінити, наскільки ефективно банк використовує свої активи для отримання фінансового результату [44, с. 161].

Отже, класифікація активів банківської установи дозволяє глибше оцінити не лише склад майна банку, а й рівень його ризиків, прибутковості та ліквідності. Особливість формування банківських активів полягає в необхідності постійного балансування між трьома завданнями: отриманням доходу, збереженням ліквідності та мінімізацією ризиків. Саме тому ефективне управління активами є основою стабільної діяльності банку.

1.3. Методичні підходи до аналізу активів банку

Методичні підходи до аналізу активів банку передбачають використання системи кількісних і якісних показників, які дозволяють оцінити обсяг, структуру, динаміку, ліквідність, прибутковість і ризиковість активів. Аналіз активів банку доцільно проводити у кілька етапів. Перший

етап – це загальна оцінка динаміки активів, тобто визначення, як змінюється їх загальний обсяг протягом певного періоду. Другий етап – структурний аналіз, що передбачає визначення питомої ваги окремих груп активів у загальному обсязі. Третій етап – аналіз якості активів, насамперед кредитного портфеля. Четвертий етап – оцінка ліквідності та дохідності активів. П'ятий етап – узагальнення результатів і визначення впливу активів на фінансову стійкість банку.

Першим важливим методом є горизонтальний аналіз активів банку. Він дозволяє визначити абсолютні та відносні зміни активів за певний період. Наприклад, якщо загальні активи банку за рік зросли з 50 млрд грн до 60 млрд грн, абсолютний приріст становить 10 млрд грн, а темп зростання – 120% [33, с. 99]. Однак саме по собі зростання активів не завжди є позитивним явищем. Якщо воно відбулося за рахунок якісного кредитного портфеля, ліквідних цінних паперів або зростання коштів у НБУ, це може свідчити про посилення позицій банку. Якщо ж активи зросли через накопичення простроченої заборгованості, сумнівних кредитів або майна, отриманого в заставу, така динаміка є негативною [44, с. 167].

Другим методом є вертикальний, або структурний, аналіз активів. Він передбачає визначення частки кожної групи активів у загальній сумі активів банку. Наприклад, у структурі активів банку кредити клієнтам можуть становити 45%, цінні папери – 30%, кошти в НБУ та інших банках – 15%, основні засоби та інші активи – 10%. Такий аналіз дозволяє встановити, наскільки активи банку диверсифіковані. Якщо надмірна частка активів припадає на один напрям, наприклад корпоративне кредитування або вкладення в цінні папери, це може створювати концентраційний ризик. Оптимальною є така структура активів, за якої банк поєднує дохідні активи з достатнім обсягом ліквідних резервів [41, с. 54].

Особливе місце займає аналіз кредитного портфеля, оскільки кредити зазвичай є найбільш дохідною, але й найбільш ризиковою частиною активів банку. Методика такого аналізу включає оцінку обсягу кредитів, їх структури

за видами позичальників, строками, валютами, галузями економіки, видами забезпечення та рівнем прострочення. Окремо визначається частка непрацюючих кредитів, рівень покриття кредитного ризику резервами, концентрація кредитів на великих позичальниках. НБУ у Положенні № 351 визначає порядок оцінки банками кредитного ризику за активними банківськими операціями, що робить аналіз кредитного портфеля не лише внутрішнім управлінським інструментом, а й елементом регуляторного контролю.

Важливим методичним напрямом є аналіз ліквідності активів. Він дозволяє визначити, чи має банк достатній обсяг активів, які можуть бути швидко використані для виконання зобов'язань перед вкладниками та кредиторами. Для цього оцінюється частка високоліквідних активів у загальних активах, співвідношення ліквідних активів і поточних зобов'язань, відповідність строків активів і пасивів. Якщо банк має значний обсяг довгострокових кредитів, але основна частина його зобов'язань є короткостроковою, виникає розрив ліквідності. НБУ у своїх оновлених підходах до управління ризиками окремо виділяє ризик ринкової ліквідності та ризик фінансування ліквідності, що підкреслює значення саме строкової та якісної оцінки активів. Ще одним важливим підходом є аналіз прибутковості активів.

Найпоширенішим показником є рентабельність активів, або ROA, який визначається як відношення чистого прибутку банку до середньої величини активів. Цей показник демонструє, наскільки ефективно банк використовує свої активи для отримання прибутку. Також аналізують чисту процентну маржу, дохідність кредитного портфеля, дохідність цінних паперів, співвідношення процентних доходів і середніх дохідних активів. Якщо активи банку зростають, але прибутковість знижується, це може свідчити про неефективне розміщення ресурсів або збільшення частки низькодохідних активів [47].

Комплексний аналіз активів банку має завершуватися оцінкою їх

впливу на фінансову стійкість. Для цього необхідно враховувати не лише абсолютний розмір активів, а й їх якість, ліквідність, ризиковість, дохідність і відповідність ресурсній базі. Фінансово стійким можна вважати банк, активи якого є достатньо диверсифікованими, мають прийнятний рівень ризику, забезпечують стабільний дохід і не створюють загрози втрати ліквідності. У сучасних умовах особливого значення набуває стрес-тестування активів, тобто оцінка того, як банк зможе функціонувати у разі погіршення макроекономічної ситуації, зростання простроченої заборгованості, зменшення вартості застави або відтоку коштів клієнтів. НБУ у звітах про фінансову стабільність наголошує, що у 2025 році рівень макроекономічного ризику залишався підвищеним порівняно з довоєнними роками, що безпосередньо впливає на оцінку якості банківських активів [43].

Отже, методичні підходи до аналізу активів банку повинні бути комплексними й поєднувати горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, структурний, ризик-орієнтований та порівняльний аналіз. Лише поєднання цих методів дозволяє об'єктивно визначити, чи є активи банку достатньо якісними, прибутковими та ліквідними. Саме аналіз активів дає змогу виявити слабкі місця у фінансовій політиці банку, оцінити рівень кредитного ризику, визначити ефективність управління ресурсами та сформулювати напрями підвищення фінансової стійкості банківської установи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ АКТИВІВ АТ «СЕНС БАНК»

2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика АТ «СЕНС БАНК»

АТ «СЕНС БАНК» розпочав свою діяльність у 1992 році. Починаючи з 2001 року, банк функціонував під назвою АТ «Альфа-Банк», а з 2004 року був частиною приватного міжнародного банківського холдингу, головний офіс якого розташовувався у Люксембурзі. У 2022 році було прийнято рішення про відмову від використання бренду «Альфа-Банк», після чого банк змінив юридичну назву на АТ «СЕНС БАНК» і почав працювати під оновленим брендом Sense Bank.

22 липня 2023 року Міністерство фінансів України та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб уклали договір купівлі-продажу 100% акцій системно важливого АТ «СЕНС БАНК». У результаті цієї угоди Держава Україна в особі Міністерства фінансів України стала єдиним власником усіх акцій банку. Така зміна власності мала важливе значення для подальшої стабілізації діяльності банку, підвищення довіри клієнтів і забезпечення його функціонування в умовах воєнного стану.

Перехід АТ «СЕНС БАНК» у державну власність став важливою особливістю його сучасного розвитку, оскільки змінив не лише структуру власності, а й загальне сприйняття банку з боку клієнтів, вкладників і контрагентів. Державний статус банку посилив інституційну довіру до нього, забезпечив додаткову стабілізацію діяльності та створив передумови для подальшого розвитку в умовах воєнного стану. Для аналізу активів це має принципове значення, адже після націоналізації банк отримав можливість функціонувати як системно важлива державна банківська установа, що повинна поєднувати прибутковість активних операцій із підвищеними вимогами до надійності, ліквідності та фінансової безпеки.

АТ «СЕНС БАНК» займає помітне місце на банківському ринку

України та працює в основних його сегментах. Банк належить до переліку системно важливих банків України, затвердженого рішенням Правління Національного банку України у 2023 році. За характером діяльності він є універсальною банківською установою, що обслуговує як фізичних осіб, так і корпоративних клієнтів. Станом на 1 січня 2024 року частка банку в загальних активах банківської системи України становила 3,84%. Банк має сильні позиції у роздрібному та корпоративному бізнесі, активно впроваджує цифрові технології та належить до лідерів диджиталізації банківських послуг [27].

АТ «СЕНС БАНК» є постійним учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб з 2 вересня 1999 року. У 2024 році банк отримав статус уповноваженого банку-агента Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Це означає, що банк має право здійснювати виплату гарантованих сум відшкодування вкладникам тих банків, які перебувають у процедурі ліквідації. Такий статус підтверджує інституційну надійність банку та його здатність виконувати важливі функції у системі гарантування вкладів. У 2023–2024 роках банк продовжував активно співпрацювати з корпоративними клієнтами, а також із представниками малого та середнього бізнесу. Особлива увага приділялася розвитку взаємодії між різними операційними сегментами банку. Зокрема, корпоративний бізнес залучався до крос-продажів продуктів роздрібного бізнесу, серед яких важливе місце займали зарплатні проекти. Такі проекти є вигідними для банку, оскільки сприяють формуванню стабільної ресурсної бази, збільшують кількість активних клієнтів і забезпечують додатковий транзакційний дохід.

Важливим напрямом розвитку банку стало дистанційне обслуговування клієнтів. У 2024 році АТ «СЕНС БАНК» перевів корпоративних клієнтів на нову систему онлайн-банкінгу Sense Business Online, побудовану на основі мікросервісної архітектури. Окрім стандартних операцій із рахунками, система забезпечує повноцінний електронний документообіг і містить низку спеціалізованих модулів. Серед них можна виокремити модуль

зовнішньоекономічної діяльності, депозитний модуль, зарплатний модуль, модуль корпоративних карток та модуль еквайрингу. Їх використання дозволяє автоматизувати значну частину процесів залучення й обслуговування клієнтів [30].

Для фізичних осіб і фізичних осіб-підприємців банк розвиває мобільний застосунок Sense SuperApp. Цей цифровий продукт поєднує функції банкінгу для приватних клієнтів і підприємців. Завдяки цьому ФОП можуть одночасно керувати особистими та бізнес-рахунками в одному застосунку, що підвищує зручність користування банківськими послугами та відповідає сучасним тенденціям цифрового банківського обслуговування.

Станом на кінець дня 31 грудня 2024 року мережа АТ «СЕНС БАНК» налічувала 139 відділень. Відділення банку функціонували в усіх регіонах України та були представлені у 49 населених пунктах. Така мережа дозволяє банку підтримувати фізичну присутність на ринку, забезпечувати доступність банківських послуг для клієнтів і водночас поєднувати традиційний формат обслуговування з цифровими каналами. Для оцінки фінансово-господарської діяльності АТ «СЕНС БАНК» передусім було здійснено аналіз складу та структури активів балансу за 2022–2024 роки. За даними таблиці 2.4, загальний обсяг активів банку у 2023 році порівняно з 2022 роком збільшився на 32 300 469 тис. грн, або на 42,97%. У 2024 році порівняно з 2023 роком активи зросли ще на 16 248 585 тис. грн, або на 15,12%. Це свідчить про поступове розширення масштабів діяльності банку навіть в умовах складної економічної та безпекової ситуації [31].

Основними чинниками збільшення активів у 2024 році стали зростання обсягів цінних паперів, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, збільшення грошових коштів та їх еквівалентів, а також відновлення кредитів і заборгованості клієнтів. Така динаміка демонструє, що банк поєднував політику підтримання ліквідності з активним розміщенням ресурсів у дохідні інструменти.

Обсяг кредитів та заборгованості клієнтів у 2024 році суттєво зріс – на

9 718 001 тис. грн, що відповідає приросту на 29,58% порівняно з попереднім роком. Така динаміка є особливо показовою на тлі 2023 року, коли кредитний портфель, навпаки, скоротився на 9 804 337 тис. грн, або на 22,98%. Зростання кредитування у 2024 році свідчить про поступове відновлення кредитної активності банку та його участь у фінансуванні економічного відновлення. Банк продовжив підтримувати малий і середній бізнес, а також розвивати споживче кредитування населення. Портфель цінних паперів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, у 2024 році збільшився на 11 693 083 тис. грн, або на 65,48% порівняно з 2023 роком. Це свідчить про посилення ролі інвестиційних інструментів у структурі активів банку. Такий підхід можна оцінити як обережну та виважену стратегію розміщення коштів, спрямовану на збереження якості активів, отримання стабільних процентних доходів і зниження ризиковості балансу.

Таблиця 2.1.

Динаміка активів АТ «СЕНС БАНК» за 2022-2024 рр.

Показники	Сума показників на кінець року, тис. грн			Абсолютне відхилення (+, -), тис. грн		Темп приросту (спаду), %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
Грошові кошти та їх еквіваленти	5094427	8829723	9944694	+3735296	+1114971	+73,32	+12,63
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	20343	692850	981077	+672507	+288227	+3305,8	+41,60
Кошти в інших банках	9268776	13495037	13192543	+4226261	-302494	+45,60	-2,24
Кредити та заборгованість клієнтів	42662922	32858585	42576586	-9804337	+9718001	-22,98	+29,58
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	3677023	17856555	29549638	+14179532	+11693083	+385,63	+65,48

Продовження таблиці 2.1.

Показники	Сума показників на кінець року, тис. грн			Абсолютне відхилення (+, -), тис. грн		Темп приросту (спаду), %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю	8520442	28426098	21795702	+19905656	-6630396	+233,62	-23,33
Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	7000	7000	8000	-	+1000	-	+14,29
Інвестиційна нерухомість	542714	1229922	1188923	+687208	-40999	+126,62	-3,33
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	1964	85	194131	-1879	+194046	-95,67	228289,41
Відстрочений податковий актив	583168	119870	96656	-463298	-23214	-79,45	-19,37
Основні засоби та нематеріальні активи	3927484	3362453	3360295	-565031	-2158	-14,39	-0,06
Інші фінансові активи	405834	456171	351433	+50337	-104738	+12,40	-22,96
Інші активи	453387	131602	474858	-321785	+343256	-70,97	+260,83
Усього активів	75165482	107465951	123714536	+32300469	+16248585	+42,97	+15,12

Джерело: складено автором за даними банку

Важливою особливістю інвестиційного портфеля банку є значна частка облігацій внутрішньої державної позики. На початок 2025 року вони становили 81,54% загального обсягу інвестиційних цінних паперів. ОВДП належать до найбільш надійних фінансових інструментів на внутрішньому ринку, оскільки їх емітентом є держава. Саме тому така структура інвестиційного портфеля дозволяє банку підтримувати баланс між прибутковістю, ліквідністю та безпекою вкладень.

Грошові кошти та їх еквіваленти у 2024 році також продемонстрували позитивну динаміку. Їх обсяг збільшився на 1 114 971 тис. грн, або на 12,63%

порівняно з 2023 роком. Це свідчить про послідовну політику банку щодо підтримання належного рівня ліквідності. Збільшення обсягу високоліквідних активів підвищує здатність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, партнерами та іншими контрагентами, що особливо важливо в умовах воєнної та фінансової нестабільності.

Динаміка основних засобів і нематеріальних активів відображає вплив воєнних подій на матеріальну базу банку. У 2023 році їх вартість зменшилася на 565 031 тис. грн, або на 14,39%. Таке скорочення може бути пов'язане з втратою або обмеженням використання частини банківської інфраструктури на тимчасово окупованих територіях чи в регіонах активних бойових дій. У 2024 році зниження цієї статті було вже незначним – лише на 0,06%, що може свідчити про стабілізацію ситуації та адаптацію банку до нових умов функціонування. Загалом аналіз динаміки активів АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки показує, що банк зміг зберегти адаптивність і фінансову гнучкість в умовах воєнного стану. Його активна політика поєднувала підтримання ліквідності, нарощування інвестиційного портфеля та поступове відновлення кредитування. Це дає підстави стверджувати, що банк реалізовував обережну, але достатньо ефективну стратегію управління активами [32].

Структурний аналіз активів показав, що найбільшу частку в їх складі займали кредити та заборгованість клієнтів. У 2022 році їх питома вага становила 56,76%, у 2023 році – 30,58%, а у 2024 році – 34,42%. Зниження частки кредитного портфеля у 2023 році пояснюється зростанням кредитних ризиків у період воєнного стану та обережнішою політикою банку щодо кредитування. Водночас збільшення цієї частки у 2024 році на 3,84 відсоткового пункту свідчить про поступове поживлення кредитної діяльності [31].

Таблиця 2.2.

**Динаміка доходів, витрат та фінансового результату АТ «СЕНС БАНК» за
2022-2024 рр.**

Показник	Сума показників на кінець року, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис грн		Темп приросту (спаду), %	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
Доходи							
Процентні доходи	11739892	11118411	14664508	-621481	+3546097	-5,29	+31,89
Процентні витрати (-)	4687040	5643882	7343611	+956842	+1699729	+20,41	+30,12
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	7052851	5474529	7320896	-1578322	+1846367	-22,38	+33,73
Комісійні доходи	4318792	2344761	4525001	-1974031	+2180240	-45,71	+92,98
Комісійні витрати	1476376	2347665	2359055	+871289	+11390	+59,02	+0,49
Чистий комісійний дохід	2842416	2344761	2165946	-497655	-178815	-17,51	-7,63
Торговий результат	2563148	1482726	913503	-1080422	-569223	-42,15	-38,39
Інші операційні доходи	1248192	1743685	474578	+495493	-1269107	+39,70	-72,78
Інші доходи	206497	2250118	188509	+2043621	-2061609	+989,66	-91,62
Всього доходів	13913104	13295819	11063432	-617285	-2232387	-4,44	-16,79
Витрати							
Відрахування до резервів	12678276	2484561	116453	-10193715	-2368108	-80,40	-95,31
Адміністративні та інші операційні витрати	8143432	6911684	7209409	-1231748	+297725	-15,13	+4,31
Всього витрати	20821707	9396244	7325862	-11425463	-2070382	-54,87	-22,03
Фінансові результати							
Прибуток/(збиток) до оподаткування	-6908604	3899574	3737570	+10808178	-162004	+156,45	-4,15
Витрати на податок на прибуток	201560	1195204	1975818	+993644	+780614	+492,98	+65,31
Чистий прибуток/(збиток)	-7110163	2704370	1761752	+9814533	-942618	-138,04	-34,86

Джерело: розраховано автором за даними банку

Значне місце у структурі активів також займали цінні папери. Частка цінних паперів, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, зросла з 4,89% у 2022 році до 16,62% у 2023 році та 23,80% у

2024 році. Водночас частка цінних паперів, що обліковуються за амортизованою собівартістю, становила відповідно 11,34%, 26,45% і 17,62%. Така структура свідчить про те, що в умовах макроекономічної невизначеності банк значною мірою орієнтувався на вкладення у відносно надійні фінансові інструменти.

Аналіз пасивів АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки показує, що найбільшу частину пасивної бази становили зобов’язання. Водночас їх питома вага поступово зменшувалася: з 91,86% у 2022 році до 91,30% у 2024 році. Натомість частка власного капіталу збільшилася з 8,14% до 8,80%. Така зміна структури пасивів є позитивною, оскільки свідчить про поступове посилення фінансової автономії банку та зменшення його залежності від залучених ресурсів. Незважаючи на складні макроекономічні умови, пасиви банку протягом 2022–2024 років зростали. У 2023 році їх загальний обсяг збільшився на 32 300 469 тис. грн, або на 42,97%, а у 2024 році – ще на 16 248 586 тис. грн, або на 15,12%. Основним джерелом такого зростання стали зобов’язання банку, насамперед кошти клієнтів. Їх обсяг у 2023 році зріс на 33 976 202 тис. грн, або на 55,55%, а у 2024 році – на 12 818 704 тис. грн, або на 13,47%. Така динаміка свідчить про збереження довіри клієнтів до банку навіть в умовах економічної нестабільності.

Власний капітал АТ «СЕНС БАНК» також мав позитивну динаміку. У 2023 році він збільшився на 2 969 390 тис. грн, або на 48,54%, а у 2024 році – на 1 805 125 тис. грн, або на 19,87%. При цьому спостерігалось поступове скорочення непокритого збитку, що свідчить про покращення фінансового результату банку. Водночас статутний капітал залишався незмінним протягом усього аналізованого періоду і становив 28 726 248 тис. грн.

Аналіз доходів, витрат і фінансових результатів показує, що у 2022 році банк мав збиток у розмірі 7 110 163 тис. грн. Однак уже у 2023 році фінансовий результат суттєво покращився: чистий прибуток становив 2 704 370 тис. грн, що на 9 814 533 тис. грн більше порівняно з попереднім роком. Одним із головних чинників такого покращення стало значне скорочення

відрахувань до резервів, що може свідчити про покращення якості кредитного портфеля та зниження рівня кредитних ризиків.

У 2024 році банк також зберіг прибуткову діяльність, хоча фінансовий результат дещо знизився. Прибуток до оподаткування зменшився на 162 004 тис. грн, або на 4,15%, а чистий прибуток скоротився на 942 618 тис. грн, або на 34,86%. Незважаючи на це, сам факт збереження прибутковості в умовах воєнного стану є позитивною характеристикою діяльності банку. Це свідчить про його здатність адаптуватися до складних умов, контролювати витрати, підтримувати ліквідність і забезпечувати стабільність основних операцій [34].

Комплексний аналіз динаміки доходів і витрат АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки свідчить про суттєву зміну фінансових результатів банківської установи. Якщо у 2022 році банк працював зі значним збитком, то вже у 2023–2024 роках йому вдалося відновити прибутковість і забезпечити позитивний фінансовий результат. Така динаміка підтверджує здатність банку адаптувати власну бізнес-модель до складних умов воєнного часу, а також свідчить про результативність управлінських рішень у сфері контролю витрат, управління активами та підтримання операційної ефективності.

Окремої уваги потребує той факт, що АТ «СЕНС БАНК» зміг сформувати прибуток навіть за умов активних бойових дій, загальної економічної нестабільності, зниження ділової активності та зростання операційних ризиків. Позитивним чинником стало покращення якості активів, що проявилось у скороченні обсягів відрахувань до резервів під кредитні ризики. Це дає підстави стверджувати, що банк проводив достатньо обережну кредитну політику, посилював контроль за ризиками та приділяв увагу якості кредитного портфеля. Попри певне зменшення прибутковості у 2024 році порівняно з 2023 роком, банк зберіг позитивний фінансовий результат. Це підтверджує його фінансову стійкість, здатність функціонувати в умовах кризового середовища та підтримувати економічну активність у

державі. Поєднання розширення клієнтської бази, відновлення кредитного портфеля та використання обережної інвестиційної стратегії створює основу для подальшого сталого розвитку банку в довгостроковій перспективі.

Зміцнення власного капіталу на тлі зменшення непокритого збитку формує більш надійну основу для подальшого розвитку банку. Це також підвищує його стійкість до можливих негативних зовнішніх впливів. Обережна інвестиційна політика разом із диверсифікованою структурою активів дає змогу підтримувати прийнятне співвідношення між ризиком і прибутковістю, що є особливо важливим для забезпечення фінансової стабільності банку в умовах воєнного стану. Депозитна політика банку є одним із ключових напрямів формування його ресурсної бази та підтримання фінансової стабільності. Для АТ «СЕНС БАНК», який здійснює діяльність в умовах воєнного стану, депозитна стратегія має особливе значення. Вона виступає інструментом залучення коштів населення й суб'єктів господарювання, підтримання ліквідності, забезпечення стабільності пасивів і формування довгострокової довіри клієнтів до банківської установи [35]. Ефективність депозитної політики визначається тим, наскільки банк здатний поєднувати привабливі умови для вкладників із контролем вартості залучених ресурсів. В умовах економічної невизначеності, зміни поведінки клієнтів і конкуренції на депозитному ринку банк має постійно адаптувати свої депозитні продукти до потреб фізичних та юридичних осіб. Тому депозитна політика АТ «СЕНС БАНК» потребує аналізу з погляду її відповідності стратегічним цілям банку, рівню ліквідності та викликам воєнного часу.

Дослідження структури фінансових ресурсів АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки, наведене в таблиці А.3 додатка А, свідчить про переважання залучених коштів у загальній ресурсній базі банку. Основу цих ресурсів становлять депозити корпоративних клієнтів і фізичних осіб. Кошти клієнтів займали найбільшу частку в залучених фінансових ресурсах банку: 81,38% на кінець 2022 року, 88,53% у 2023 році та 87,27% за результатами 2024 року.

Важливим є те, що зростання обсягу залучених ресурсів упродовж досліджуваного періоду відбувалося переважно за рахунок збільшення клієнтського депозитного портфеля, а не через активне використання міжбанківського кредитування.

Таблиця 2.3.

Динаміка депозитного портфеля в розрізі юридичних та фізичних осіб АТ
«СЕНС БАНК» за 2022-2024 рр.

Показники	Сума показників на кінець року, тис. грн			Відхилення (+,-), тис. грн		Темп приросту, %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 до 2022	2024 до 2023	2023 до 2022	2024 до 2023
Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ	18180378	47342788	60681642	+29162410	+13338854	+160,41	+28,18
Кошти фізичних осіб	42981711	47797518	47277044	+4815807	-520474	+11,20	-1,09
Усього кошти клієнтів	61162089	95140306	107958686	+33978217	+12818380	+55,55	+13,47

Джерело: розраховано автором за фінансовою звітністю банку

Депозитна стратегія АТ «СЕНС БАНК» у цілому демонструє позитивну динаміку, особливо у 2023 році. Саме в цей період питома вага депозитних коштів у загальному обсязі залучених ресурсів збільшилася на 7,16 відсоткового пункту порівняно з 2022 роком. Це свідчить про збереження довіри клієнтів до банку, попри складну економічну та безпекову ситуацію. Нарощування депозитної бази сприяло збільшенню обсягу ресурсів банку, підтриманню ліквідності та забезпеченню стабільності операційної діяльності. Водночас у 2024 році частка клієнтських коштів у структурі залучених ресурсів дещо зменшилася – на 1,27 відсоткового пункту, до рівня 87,27%. Таке скорочення не є критичним, однак може свідчити про певну диверсифікацію джерел фінансування або зміну акцентів у ресурсній політиці банку. У будь-якому випадку клієнтські кошти залишалися основним джерелом формування пасивів банку.

Аналіз динаміки депозитного портфеля АТ «СЕНС БАНК» у розрізі

юридичних і фізичних осіб за 2022–2024 роки, наведений у таблиці 2.7, показує його загальне зростання. Попри повномасштабну війну та значний вплив зовнішніх негативних чинників на банківський сектор, обсяг коштів юридичних осіб постійно збільшувався. У 2023 році порівняно з 2022 роком приріст становив 160,41%, а у 2024 році порівняно з 2023 роком – 28,18%. Така динаміка свідчить про успішну роботу банку з корпоративним сегментом і його здатність адаптувати банківські продукти до потреб бізнесу в умовах воєнного стану. Особливо показовим є більш ніж двократне зростання корпоративних депозитів у 2023 році. Це може свідчити про високу конкурентоспроможність банку на ринку обслуговування юридичних осіб, ефективність роботи корпоративного напрямку та довіру бізнесу до банківської установи. Для банку така динаміка є позитивною, оскільки корпоративні кошти збільшують ресурсну базу і створюють можливості для активізації кредитування, зокрема малого та середнього підприємництва.

Депозитний портфель фізичних осіб у 2023 році також продемонстрував зростання – на 11,20% порівняно з 2022 роком. Однак у 2024 році порівняно з 2023 роком обсяг коштів фізичних осіб скоротився на 1,09%. Незначне зменшення роздрібних депозитів може свідчити про наявність певних викликів у роботі з населенням. Ймовірними причинами такої динаміки можуть бути посилення конкуренції між банками за кошти фізичних осіб, недостатня привабливість окремих депозитних програм або переорієнтація клієнтів на альтернативні інструменти заощадження, зокрема державні облігації чи валютні активи. Попри зниження коштів фізичних осіб у 2024 році, загальний депозитний портфель банку продовжив зростати. Це свідчить про збереження стабільності ресурсної бази АТ «СЕНС БАНК» загалом. Водночас для забезпечення більш збалансованого розвитку банку доцільно посилити увагу до роздрібного сегмента. З цією метою банк може вдосконалювати депозитні продукти для населення, покращувати якість клієнтського сервісу, розвивати цифрові канали обслуговування та запроваджувати програми лояльності для вкладників.

Таблиця 2.4.

Структура депозитного портфеля АТ «СЕНС БАНК» за 2022-2024 роки

Показник	Питома вага, %			Абсолютне відхилення (+,-), п. п.	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 до 2022	2024 до 2023
1. Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ	29,72	49,76	56,21	+20,04	+6,45
2. Кошти фізичних осіб	70,28	50,24	43,79	-20,04	-6,45
Усього кошти клієнтів	100	100	100	-	-

Джерело: розраховано автором за фінансовою звітністю банку

Аналіз структури депозитного портфеля АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки в розрізі суб'єктів господарювання та фізичних осіб, наведений у таблиці, показує суттєві структурні зміни. У 2022 році найбільшу частку депозитного портфеля становили кошти фізичних осіб – 70,28%, тоді як частка коштів юридичних осіб дорівнювала 29,72%. У 2023 році частка депозитів фізичних осіб зменшилася до 50,24%, тобто на 20,04 відсоткового пункту. У 2024 році вона скоротилася ще на 6,45 відсоткового пункту і становила 43,79%. Водночас частка коштів суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ істотно збільшилася. Якщо у 2022 році вона становила 29,72%, то у 2023 році зросла до 49,76%, а у 2024 році – до 56,21%. Отже, у 2024 році корпоративні депозити вперше стали переважати у структурі клієнтського депозитного портфеля банку. Така зміна свідчить про переорієнтацію депозитної політики АТ «СЕНС БАНК» у бік активнішого залучення коштів юридичних осіб [35].

Зміна структури депозитного портфеля може бути зумовлена кількома чинниками. По-перше, банк міг змінити стратегічні пріоритети в умовах воєнного стану, зробивши акцент на корпоративному сегменті. По-друге, юридичні особи в умовах нестабільності прагнули ефективно розміщувати тимчасово вільні кошти, зберігати ліквідність і мінімізувати ризики. По-третє, на зміну структури могла вплинути процентна політика банку та його

активна участь у кредитуванні малого й середнього бізнесу, зокрема в межах державної програми «Доступні кредити 5-7-9%». Це підвищувало значення корпоративного напрямку в загальній бізнес-моделі банку. Разом із тим збільшення частки корпоративних депозитів потребує посиленої уваги до управління ліквідністю. На відміну від роздрібних вкладів, корпоративні кошти можуть бути більш концентрованими та менш стабільними, оскільки значні суми можуть належати обмеженому колу клієнтів. Тому банк має контролювати строкову структуру таких депозитів, рівень концентрації великих вкладників і можливі ризики раптового відтоку коштів.

Отже, аналіз депозитного портфеля АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки свідчить про його загальне зростання та суттєву зміну внутрішньої структури. Основною тенденцією стало посилення ролі корпоративних клієнтів у формуванні ресурсної бази банку. Водночас зменшення частки депозитів фізичних осіб у 2024 році вказує на необхідність удосконалення роботи з роздрібним сегментом. Подальший аналіз депозитного портфеля доцільно здійснювати за строковістю коштів клієнтів, що дозволить глибше оцінити стабільність ресурсної бази та ризики ліквідності банку.

2.2. Аналіз складу, структури та динаміки активів

Аналіз складу, структури та динаміки активів АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки дає змогу оцінити основні напрями розміщення банківських ресурсів, визначити зміни у кредитній, інвестиційній та ліквідній політиці банку, а також з'ясувати, наскільки ефективно банк адаптувався до умов воєнного стану та нестабільного фінансового середовища. Активи банку є ключовим елементом його балансу, оскільки саме вони відображають, у які фінансові інструменти, кредити, цінні папери, грошові кошти та інші об'єкти банк спрямовує власні й залучені ресурси. Для банківської установи важливе значення має не лише загальний обсяг активів, а й їх якість, ліквідність, прибутковість, ризиковість і здатність забезпечувати стабільний фінансовий

результат.

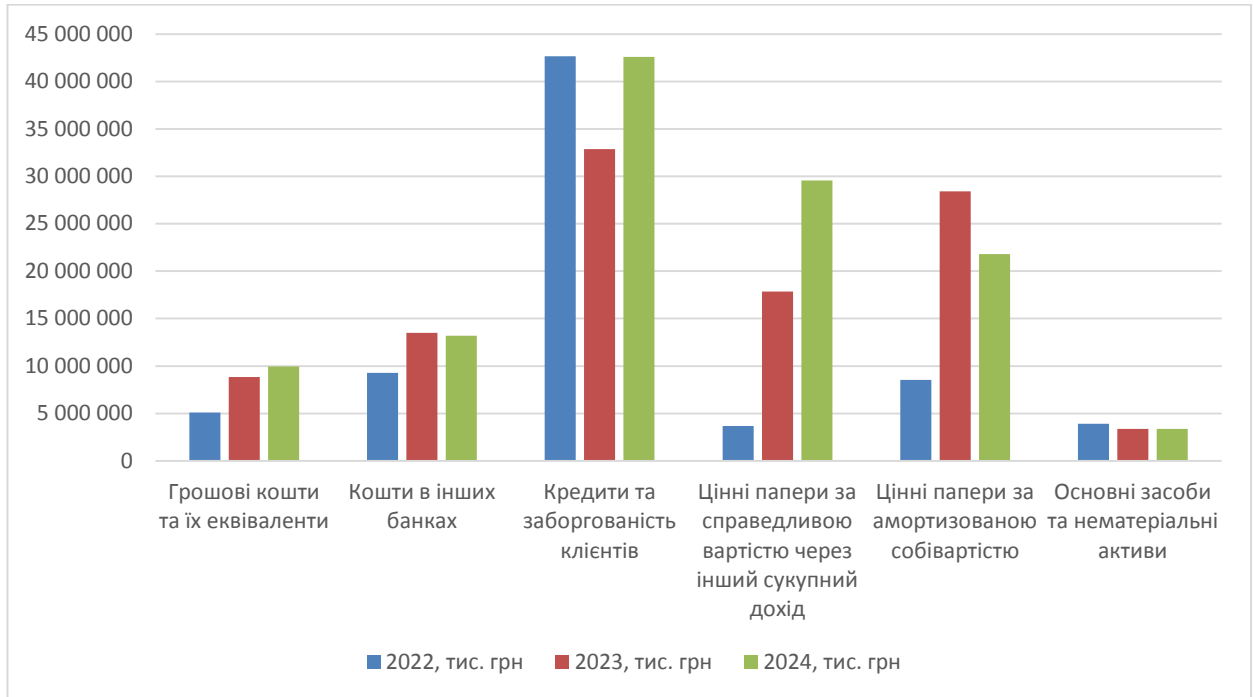

Рис. 2.1. Динаміка основних груп активів банку

За результатами аналізу встановлено, що протягом 2022–2024 років загальний обсяг активів АТ «СЕНС БАНК» мав стійку тенденцію до зростання. У 2022 році активи банку становили 75 165 482 тис. грн, у 2023 році – 107 465 951 тис. грн, а у 2024 році – 123 714 536 тис. грн. Отже, у 2023 році порівняно з 2022 роком активи збільшилися на 32 300 469 тис. грн, або на 42,97%, а у 2024 році порівняно з 2023 роком – ще на 16 248 585 тис. грн, або на 15,12%. Така динаміка свідчить про розширення масштабів діяльності банку, нарощування його фінансового потенціалу та поступове зміцнення позицій на банківському ринку України.

Водночас темпи приросту активів у 2024 році були нижчими, ніж у 2023 році. Якщо у 2023 році активи зросли майже на 43%, то у 2024 році приріст становив 15,12%. Це може свідчити про перехід банку від етапу швидкого нарощування активів до більш обережної та збалансованої політики їх формування. Умови воєнного стану, підвищені кредитні ризики, нестабільність доходів позичальників і загальна невизначеність в економіці зумовили необхідність більш уважного підходу до розміщення ресурсів.

Тому збільшення активів у 2024 році можна оцінювати не лише як кількісне зростання, а й як прояв адаптації банку до складних умов функціонування.

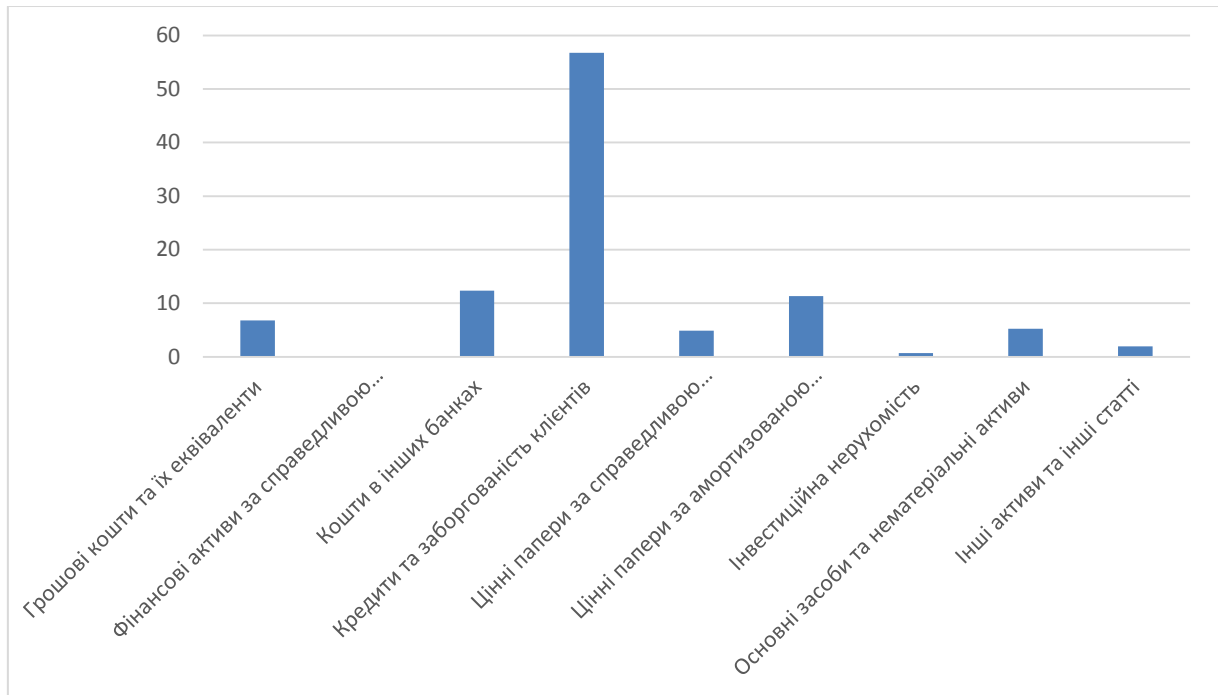

Рис. 2.2. Структура активів АТ «СЕНС БАНК» у 2024 році

Найбільше значення у складі активів АТ «СЕНС БАНК» традиційно мали кредити та заборгованість клієнтів. У 2022 році їх обсяг становив 42 662 922 тис. грн, у 2023 році – 32 858 585 тис. грн, а у 2024 році – 42 576 586 тис. грн. У 2023 році порівняно з 2022 роком кредитний портфель скоротився на 9 804 337 тис. грн, або на 22,98%. Таке зменшення було логічним наслідком підвищення кредитного ризику в умовах повномасштабної війни, погіршення фінансового стану частини позичальників, обмеження інвестиційної активності бізнесу та більш обережної кредитної політики банку. У цей період банк, імовірно, зменшував обсяги ризикового кредитування та посилював вимоги до оцінки платоспроможності клієнтів. У 2024 році ситуація змінилася: кредити та заборгованість клієнтів зросли на 9 718 001 тис. грн, або на 29,58% порівняно з 2023 роком. Це свідчить про поступове відновлення кредитної активності банку та його готовність активніше фінансувати клієнтів в умовах певної стабілізації економічної ситуації. Зростання кредитного портфеля може бути пов'язане з підтримкою малого та

середнього бізнесу, участю у державних програмах кредитування, розвитком роздрібного кредитування та відновленням попиту на банківські позики. Водночас, попри зростання у 2024 році, обсяг кредитів майже дорівнював рівню 2022 року, що свідчить про обережне відновлення, а не про надмірне розширення кредитних операцій.

Структурний аналіз показує, що частка кредитів та заборгованості клієнтів у загальних активах банку суттєво змінювалася. У 2022 році вона становила 56,76%, у 2023 році знизилася до 30,58%, а у 2024 році зросла до 34,42%. Найбільше зниження відбулося у 2023 році, коли банк різко зменшив залежність активів від кредитного портфеля. Це можна оцінити як захисну реакцію на зростання кредитного ризику. У 2024 році частка кредитів збільшилася на 3,84 відсоткового пункту, що свідчить про поступове повернення кредитування до важливішої ролі у структурі активів, однак його частка все ще залишалася значно нижчою, ніж у 2022 році.

Важливою складовою активів АТ «СЕНС БАНК» були цінні папери, зокрема ті, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Їх обсяг зріс із 3 677 023 тис. грн у 2022 році до 17 856 555 тис. грн у 2023 році та 29 549 638 тис. грн у 2024 році. У 2023 році приріст становив 14 179 532 тис. грн, або 385,63%, а у 2024 році – 11 693 083 тис. грн, або 65,48%. Така динаміка свідчить про значне посилення ролі інвестиційного портфеля у діяльності банку. В умовах підвищеної невизначеності банк, очевидно, надавав перевагу більш надійним і ліквідним інструментам, які дозволяють отримувати дохід за нижчого рівня ризику порівняно з кредитуванням. Частка цінних паперів, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, у загальних активах зросла з 4,89% у 2022 році до 16,62% у 2023 році та 23,80% у 2024 році. Це є однією з найбільш помітних структурних змін у балансі банку. Зростання цієї частки свідчить про переорієнтацію частини ресурсів із кредитних операцій на інвестиційні інструменти. Такий підхід є характерним для банків у кризових умовах, коли ризики кредитування зростають, а вкладення в

державні цінні папери або інші надійні інструменти дозволяють підтримувати дохідність і ліквідність одночасно [29].

Інша вагома стаття – цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю. Їх обсяг у 2022 році становив 8 520 442 тис. грн, у 2023 році зріс до 28 426 098 тис. грн, а у 2024 році зменшився до 21 795 702 тис. грн. У 2023 році приріст становив 19 905 656 тис. грн, або 233,62%, тоді як у 2024 році відбулося скорочення на 6 630 396 тис. грн, або 23,33%. Така динаміка може свідчити про перегляд інвестиційної стратегії банку, перерозподіл портфеля між різними категоріями цінних паперів або погашення частини інструментів. Попри зменшення у 2024 році, ця стаття залишалася суттєвою частиною активів банку [30].

У структурі активів частка цінних паперів за амортизованою собівартістю становила 11,34% у 2022 році, 26,45% у 2023 році та 17,62% у 2024 році. У 2023 році банк суттєво збільшив вкладення в такі інструменти, що, ймовірно, було пов'язано з потребою у стабільних і прогнозованих доходах. У 2024 році зменшення цієї частки одночасно із зростанням цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід свідчить про зміну внутрішньої структури інвестиційного портфеля. Загалом зростання ролі цінних паперів у балансі банку підтверджує консервативну спрямованість його активної політики. Грошові кошти та їх еквіваленти також мали позитивну динаміку. У 2022 році вони становили 5 094 427 тис. грн, у 2023 році – 8 829 723 тис. грн, а у 2024 році – 9 944 694 тис. грн. У 2023 році їх обсяг зріс на 3 735 296 тис. грн, або на 73,32%, а у 2024 році – ще на 1 114 971 тис. грн, або на 12,63%. Зростання цієї статті свідчить про посилення ліквідної позиції банку. У складних економічних умовах збільшення грошових коштів та їх еквівалентів є позитивним явищем, оскільки підвищує спроможність банку своєчасно виконувати зобов'язання перед клієнтами та забезпечувати безперервність операційної діяльності. Кошти в інших банках у 2022 році становили 9 268 776 тис. грн, у 2023 році зросли до 13 495 037 тис. грн, а у 2024 році дещо зменшилися до 13 192 543

тис. грн. У 2023 році приріст склав 4 226 261 тис. грн, або 45,60%, що могло бути пов'язано з необхідністю підтримання міжбанківської ліквідності та розміщенням тимчасово вільних коштів. У 2024 році відбулося незначне зниження на 302 494 тис. грн, або 2,24%. Це скорочення не є критичним і може свідчити про перерозподіл ресурсів на користь кредитування або інвестиційних інструментів.

Окремо слід звернути увагу на фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Їх обсяг збільшився з 20 343 тис. грн у 2022 році до 692 850 тис. грн у 2023 році та 981 077 тис. грн у 2024 році. Формально темп приросту у 2023 році був дуже високим – 3305,8%, однак це пояснюється низькою базою порівняння у 2022 році. У 2024 році приріст становив 288 227 тис. грн, або 41,60%. Попри значне відносне зростання, у загальній структурі активів ця стаття не мала домінуючого значення, але її збільшення свідчить про певне розширення операцій банку з фінансовими інструментами.

Інвестиційна нерухомість банку у 2022 році становила 542 714 тис. грн, у 2023 році зросла до 1 229 922 тис. грн, а у 2024 році незначно скоротилася до 1 188 923 тис. грн. У 2023 році приріст становив 126,62%, що могло бути пов'язано з переоцінкою, набуттям відповідних об'єктів або зміною облікового підходу до частини майна. У 2024 році зменшення на 3,33% свідчить про стабілізацію цієї статті. Загалом інвестиційна нерухомість не є основним активом банку, проте її наявність впливає на структуру балансу та потребує контролю з погляду ліквідності.

Основні засоби та нематеріальні активи у 2022 році становили 3 927 484 тис. грн, у 2023 році – 3 362 453 тис. грн, а у 2024 році – 3 360 295 тис. грн. У 2023 році їх обсяг скоротився на 565 031 тис. грн, або на 14,39%, а у 2024 році – лише на 2 158 тис. грн, або на 0,06%. Зниження цієї статті у 2023 році може бути пов'язане з оптимізацією матеріально-технічної бази, переоцінкою активів, закриттям або втратою частини інфраструктури в умовах війни. Майже незмінний показник у 2024 році свідчить про

стабілізацію матеріальної бази банку.

Інші фінансові активи та інші активи мали нестабільну динаміку. Інші фінансові активи зросли з 405 834 тис. грн у 2022 році до 456 171 тис. грн у 2023 році, але у 2024 році зменшилися до 351 433 тис. грн. Інші активи, навпаки, скоротилися у 2023 році з 453 387 тис. грн до 131 602 тис. грн, а у 2024 році зросли до 474 858 тис. грн. Такі зміни можуть бути пов'язані з коливаннями дебіторської заборгованості, розрахунків, нарахованих доходів або інших операційних статей. Водночас їх частка в загальних активах є незначною, тому вони не визначали загальну динаміку балансу. Узагальнюючи аналіз, можна зазначити, що впродовж 2022–2024 років активи АТ «СЕНС БАНК» зростали, але їх структура суттєво трансформувалася. Якщо у 2022 році домінуюче значення мав кредитний портфель, то у 2023–2024 роках значно посилилася роль цінних паперів і ліквідних активів. Така зміна є цілком закономірною в умовах воєнного стану, коли банки змушені обмежувати ризикове кредитування і водночас підтримувати достатній рівень ліквідності та прибутковості. У 2024 році спостерігалось поступове відновлення кредитної активності, що свідчить про адаптацію банку до нових умов і посилення його ролі у фінансуванні економіки [31].

Отже, склад, структура та динаміка активів АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки свідчать про достатньо виважену політику управління активами. Банк забезпечив зростання загального обсягу активів, збільшив ліквідні ресурси, суттєво наростив інвестиційний портфель і поступово відновив кредитування клієнтів. Водночас зміна структури активів демонструє прагнення банку знизити ризики, підтримати фінансову стійкість і забезпечити стабільний дохід у складних макроекономічних умовах. Найбільш позитивними тенденціями є зростання грошових коштів, розширення портфеля цінних паперів і відновлення кредитного портфеля у 2024 році.

2.3. Оцінка якості активів, кредитного портфеля, ліквідності та ризиковості активних операцій АТ «СЕНС БАНК»

Аналіз динаміки депозитного портфеля АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки в розрізі строковості коштів клієнтів свідчить про суттєві зміни у структурі залучених ресурсів банку. Загальний обсяг коштів клієнтів протягом досліджуваного періоду стабільно зростає: у 2023 році порівняно з 2022 роком він збільшився на 33 978 217 тис. грн, або на 55,55%, а у 2024 році порівняно з 2023 роком – ще на 12 818 380 тис. грн, або на 13,47%. Така динаміка підтверджує, що банк зберіг здатність залучати значні обсяги клієнтських коштів навіть в умовах воєнного стану та загальної економічної нестабільності.

У структурі коштів клієнтів особливо помітним є зростання депозитів на вимогу. Їх обсяг у 2023 році порівняно з 2022 роком збільшився на 20 148 846 тис. грн, або на 60,12%, а у 2024 році – ще на 17 818 410 тис. грн, або на 33,20%. Натомість строкові депозити демонстрували менш стабільну динаміку: у 2023 році вони зросли на 13 829 371 тис. грн, або на 50,02%, однак у 2024 році скоротилися на 5 000 030 тис. грн, або на 12,05%. Така тенденція свідчить про зміну поведінки вкладників, які в умовах невизначеності дедалі частіше надають перевагу коштам із вільним доступом, а не довгостроковому розміщенню.

Строкові депозити є важливим джерелом ресурсної бази банку, оскільки вони забезпечують більшу передбачуваність грошових потоків і дають можливість планувати активні операції на середньо- та довгострокову перспективу. Водночас такі ресурси зазвичай є дорожчими для банку, оскільки за ними встановлюються вищі процентні ставки. Скорочення строкових депозитів у 2024 році є неоднозначною тенденцією: з одного боку, банк може зменшувати процентні витрати, а з іншого – втрачає частину стабільної ресурсної бази, необхідної для довгострокового кредитування та інвестування.

Структурний аналіз депозитного портфеля показує, що частка коштів на вимогу поступово зростала. У 2022 році вона становила 54,79%, у 2023 році – 56,40%, а у 2024 році досягла 66,21%. Відповідно, частка строкових депозитів зменшувалася: з 45,21% у 2022 році до 43,60% у 2023 році та 33,79% у 2024 році. Така зміна структури депозитної бази свідчить про посилення обережності клієнтів, які прагнуть зберігати можливість оперативного доступу до власних коштів. Для банку це означає необхідність підтримання більшого обсягу високоліквідних активів, оскільки депозити на вимогу можуть бути вилучені клієнтами у будь-який момент. Співвідношення між депозитами на вимогу та строковими вкладками є важливим показником фінансової стійкості банківської установи. Воно дає змогу оцінити стабільність ресурсної бази, здатність банку прогнозувати майбутні грошові потоки та можливості узгодження строків активних і пасивних операцій. Чим більшою є частка строкових депозитів, тим легше банку планувати кредитну діяльність і розміщення ресурсів у довгострокові активи. Натомість переважання коштів на вимогу підвищує вимоги до управління ліквідністю.

Таблиця 2.5.

Динаміка депозитного портфеля АТ «СЕНС БАНК» за 2022-2024 рр. в розрізі строковості коштів клієнтів

Показники	Сума, тис. грн			Відхилення (+,-), тис. грн		Темп приросту, %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 - 2022	2024 - 2023	2023 - 2022	2024 - 2023
Кошти клієнтів, в т.ч.	61162089	95140306	107958686	+33978217	+12818380	+55,55	+13,47
на вимогу	33513491	53662337	71480747	+20148846	+17818410	+60,12	+33,20
строкові	27648598	41477969	36477939	+13829371	-5000030	+50,02	-12,05

Продовження таблиці 2.5.

	Сума, тис. грн	Відхилення (+,-), тис. грн	Темп приросту, %
--	-------------------	-------------------------------	---------------------

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023 - 2022	2024 - 2023	2023 - 2022	2024 - 2023
Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ, в т.ч.	18180378	47342788	60681642	+29162410	+13338854	+160,41	+28,18
на вимогу	17083016	39224863	53389946	+22141847	+14165083	+129,61	+36,11
строкові	1097362	8117925	7291696	+7020563	-826229	+639,77	-10,18
Кошти фізичних осіб, в т.ч.	42981711	47797518	47277044	+4815807	-520474	+11,20	-1,09
на вимогу	16430475	14437474	18090801	-1993001	+3653327	-12,13	+25,30
строкові	26551236	33360044	29186243	+6808808	-4173801	+25,64	-12,51

Джерело: розраховано автором за фінансовою звітністю банку

У депозитному портфелі юридичних осіб АТ «СЕНС БАНК» протягом 2022–2024 років переважали саме кошти на вимогу. Їх частка становила 93,96% у 2022 році, 82,85% у 2023 році та 87,98% у 2024 році. Це свідчить про те, що корпоративні клієнти використовують рахунки в банку переважно для обслуговування поточної господарської діяльності, проведення платежів, управління оборотними коштами та забезпечення оперативної ліквідності. Для підприємств банківські рахунки виконують насамперед розрахункову функцію, а не функцію довгострокового заощадження. Водночас у структурі депозитного портфеля фізичних осіб переважали строкові депозити. У 2022 році їх частка становила 61,77%, у 2023 році – 69,79%, а у 2024 році – 61,73%. Це свідчить про те, що населення розглядає депозити переважно як інструмент збереження заощаджень і отримання процентного доходу. Фізичні особи частіше готові розміщувати кошти на визначений строк в обмін на вищу дохідність, тоді як юридичні особи більше орієнтовані на збереження швидкого доступу до коштів.

Така відмінність у поведінці корпоративних і роздрібних клієнтів пояснюється різними фінансовими цілями. Юридичні особи потребують високої мобільності коштів для забезпечення поточних платежів, закупівель, виплати заробітної плати, розрахунків із контрагентами та виконання податкових зобов'язань. Фізичні особи, навпаки, частіше прагнуть захистити

заощадження від інфляції та отримати додатковий дохід, тому строкові депозити залишаються для них привабливішими. З погляду управління банківськими ризиками така структура депозитного портфеля має як позитивні, так і проблемні сторони. Позитивним є те, що значна частка строкових депозитів фізичних осіб забезпечує банку певний рівень стабільності ресурсної бази. Водночас домінування коштів на вимогу в корпоративному сегменті підвищує ризик короткострокової ліквідності, особливо з урахуванням того, що частка юридичних осіб у загальному депозитному портфелі банку у 2024 році зросла. Отже, банк має підтримувати достатній обсяг ліквідних активів і постійно контролювати можливі ризики відтоку коштів.

Аналіз депозитного портфеля АТ «СЕНС БАНК» у розрізі валют свідчить, що протягом 2022–2024 років у його структурі поступово посилювалася роль коштів у національній валюті. Частка гривневих депозитів у загальному обсязі клієнтських коштів становила 51,38% у 2022 році, 64,37% у 2023 році та 67,10% у 2024 році. Відповідно, частка депозитів в іноземній валюті зменшилася з 48,62% у 2022 році до 35,63% у 2023 році та 32,90% у 2024 році. Зростання частки депозитів у національній валюті можна пояснити насамперед вищою дохідністю гривневих вкладів порівняно з валютними. В умовах, коли процентні ставки за депозитами в іноземній валюті залишаються низькими, клієнти мають більшу зацікавленість у розміщенні коштів у гривні. Крім того, збільшення гривневих депозитів свідчить про поступове посилення довіри клієнтів до національної валюти та до банківської системи загалом, попри складні умови воєнного стану.

Водночас концентрація значної частини депозитного портфеля у гривні потребує від банку уважного управління валютними ризиками. Для забезпечення фінансової стійкості важливо, щоб валютна структура активів і пасивів була збалансованою. Якщо банк залучає значний обсяг коштів в одній валюті, а розміщує активи в іншій, це може створювати додаткові

ризиками у разі коливання валютного курсу. Тому валютна політика банку має ґрунтуватися на принципі узгодженості джерел ресурсів і напрямів їх використання.

У депозитному портфелі юридичних осіб також переважали кошти в національній валюті. Їх частка становила 64,47% у 2022 році, 82,14% у 2023 році та 82,81% у 2024 році. Така структура свідчить про те, що корпоративні клієнти здебільшого здійснюють свою поточну діяльність у гривні, а також використовують гривневі рахунки для управління оборотними коштами. Значне зростання частки гривневих депозитів юридичних осіб у 2023–2024 роках підтверджує активізацію корпоративного сегмента в національній валюті. Натомість у депозитному портфелі фізичних осіб переважали кошти в іноземній валюті. Їх частка становила 54,16% у 2022 році, 53,22% у 2023 році та 53,07% у 2024 році. Хоча валютні депозити населення залишалися домінуючими, їх питома вага поступово знижувалася. Одночасно частка гривневих депозитів фізичних осіб повільно зростала: з 45,84% у 2022 році до 46,78% у 2023 році та 46,93% у 2024 році.

Різниця у валютних пріоритетах юридичних і фізичних осіб пояснюється специфікою їх фінансової поведінки. Юридичні особи орієнтуються переважно на поточні операційні потреби, тому частіше використовують гривневі рахунки. Фізичні особи, навпаки, традиційно сприймають іноземну валюту як засіб захисту заощаджень від девальвації та інфляційних ризиків. Водночас поступове зростання частки гривневих депозитів населення свідчить про певне послаблення цієї тенденції. Отже, валютна структура депозитного портфеля АТ «СЕНС БАНК» у 2022–2024 роках характеризувалася посиленням ролі національної валюти. Така тенденція є позитивною для банку, оскільки гривневі ресурси є важливими для кредитування національної економіки та підтримання внутрішньої фінансової активності. Водночас банк має продовжувати контролювати

валютні ризики, враховуючи збереження значної частки валютних депозитів у роздрібному сегменті.

Таблиця 2.6.

Показники ліквідності активів АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 рр.

Показники	2022 р., тис. грн	2023 р., тис. грн	2024 р., тис. грн	Відхилення 2023/2022, тис. грн	Відхилення 2024/2023, тис. грн
Грошові кошти та їх еквіваленти	5 094 427	8 829 723	9 944 694	+3 735 296	+1 114 971
Кошти в інших банках	9 268 776	13 495 037	13 192 543	+4 226 261	-302 494
Високоліквідні цінні папери	8 520 442	28 426 098	21 795 702	+19 905 656	-6 630 396
Усього ліквідних активів	22 883 645	50 750 858	44 932 939	+27 867 213	-5 817 919
Усього активів	75 165 482	107 465 951	123 714 536	+32 300 469	+16 248 585
Частка ліквідних активів у загальних активах, %	30,45	47,23	36,32	+16,78	-10,91
Кошти клієнтів	61 162 089	95 140 306	107 958 686	+33 978 217	+12 818 380
Коефіцієнт покриття коштів клієнтів ліквідними активами, %	37,42	53,34	41,62	+15,92	-11,72

Джерело: розраховано автором

Оцінка ефективності депозитної політики АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки здійснюється на основі системи коефіцієнтів, які дають змогу визначити роль депозитів у формуванні ресурсної бази банку, співвідношення поточних і строкових коштів, структуру депозитів за категоріями клієнтів, а також результативність використання залучених ресурсів у дохідних операціях. Коефіцієнт депозитної бази протягом аналізованого періоду демонстрував позитивну динаміку. У 2022 році він становив 88,59%, у 2023 році зріс до 95,27%, а у 2024 році – до 95,69%. Отже, у 2023 році приріст становив 6,68 відсоткового пункту, а у 2024 році – ще 0,42 відсоткового пункту. Це свідчить про те, що депозити клієнтів стали

основним джерелом формування залучених ресурсів банку. Така ситуація є позитивною, оскільки клієнтські депозити зазвичай є більш стабільним і прогнозованим джерелом фінансування порівняно з іншими видами залучених коштів.

Коефіцієнт поточної депозитної бази також мав тенденцію до зростання. У 2022 році він становив 48,54%, у 2023 році – 54,55%, а у 2024 році – 63,36%. Це означає, що в загальній структурі залучених ресурсів дедалі більшу роль відігравали кошти на вимогу. З одного боку, така динаміка може знижувати вартість ресурсів для банку, оскільки поточні кошти зазвичай є дешевшими за строкові депозити. З іншого боку, зростання частки коштів на вимогу підвищує ризик ліквідності, адже клієнти можуть швидко вилучити такі кошти. Коефіцієнт строкової депозитної бази мав нестабільну динаміку. У 2022 році він становив 40,04%, у 2023 році збільшився до 42,16%, але у 2024 році знизився до 32,33%. Зниження цього показника на 9,83 відсоткового пункту у 2024 році є негативним сигналом, оскільки свідчить про скорочення частки стабільних ресурсів у загальній структурі залучених коштів. Це може обмежувати можливості банку щодо довгострокового кредитування та інвестування, а також ускладнювати планування активних операцій.

Коефіцієнт співвідношення коштів фізичних і юридичних осіб свідчить про суттєвий перерозподіл депозитної бази. У 2022 році депозити фізичних осіб значно перевищували кошти юридичних осіб, а коефіцієнт становив 236,42%. У 2023 році він знизився до 100,96%, а у 2024 році – до 77,91%. Це означає, що роль корпоративного сегмента в депозитному портфелі банку істотно зросла. Така динаміка може бути результатом активної роботи банку з бізнес-клієнтами, зокрема з малим і середнім підприємництвом.

Показники ризиковості активних операцій АТ «СЕНС БАНК» за 2022–
2024 рр.

Показники	Формула розрахунку	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2023/2022	Відхилення 2024/2023
Частка кредитів у загальних активах, %	Кредити / Активи $\times 100$	56,76	30,58	34,42	-26,18	+3,84
Частка проблемних кредитів у кредитному портфелі, %	Проблемні кредити / Кредитний портфель $\times 100$	15,46	15,54	14,55	+0,08	-0,99
Рівень резервування кредитного портфеля, %	Резерви / Кредитний портфель $\times 100$	17,39	17,07	14,05	-0,32	-3,02
Рівень покриття проблемних кредитів резервами, %	Резерви / Проблемні кредити $\times 100$	112,44	109,88	115,36	-2,56	+5,48
Частка високоліквідних активів у загальних активах, %	Високоліквідні активи / Активи $\times 100$	19,11	20,77	18,70	+1,66	-2,07
Частка цінних паперів у загальних активах, %	Цінні папери / Активи $\times 100$	16,23	43,07	41,51	+26,84	-1,56
Коефіцієнт концентрації кредитного ризику, %	10 найбільших кредитів / Кредитний портфель $\times 100$	31,20	28,60	26,40	-2,60	-2,20

Джерело: розраховано автором

Крос-коефіцієнт, який характеризує співвідношення зобов'язань банку та працюючих активів, також демонстрував суттєві зміни. У 2022 році він становив 161,85%, у 2023 році зріс до 299,40%, а у 2024 році знизився до 264,99%. Загалом високі значення цього показника свідчать про те, що обсяг залучених ресурсів суттєво перевищує обсяг кредитних активів. Це може означати, що банк не всі залучені кошти спрямовує на кредитування, а частину ресурсів розміщує в інших активах, зокрема у цінних паперах або високоліквідних інструментах. Коефіцієнт використання депозитних коштів

показує, наскільки активно банк трансформує залучені депозити у кредитний портфель.

У 2022 році цей показник становив 143,36%, у 2023 році зріс до 289,54%, а у 2024 році знизився до 253,56%. Така динаміка свідчить про нестабільність використання депозитних ресурсів у кредитній діяльності. Зниження показника у 2024 році можна пояснити тим, що банк частину коштів спрямовував не на кредитування, а на менш ризикові інструменти, насамперед державні цінні папери. В умовах воєнного стану така стратегія є обережною та спрямованою на зниження кредитних ризиків. Коефіцієнт ефективності процентних операцій відображає співвідношення процентних доходів і процентних витрат банку. Протягом 2022–2024 років цей показник залишався достатньо високим: у 2022 році він становив 250,47%, у 2023 році – 196,99%, а у 2024 році – 199,69%. Це означає, що процентні доходи банку суттєво перевищували процентні витрати. Незважаючи на зниження показника у 2023 році, у 2024 році він дещо покращився, що свідчить про відносну ефективність процентної політики банку.

Таким чином, результати аналізу свідчать, що депозитна політика АТ «СЕНС БАНК» у 2022–2024 роках загалом була результативною, оскільки забезпечила нарощування ресурсної бази та збереження високої ролі клієнтських коштів у структурі залучених ресурсів. Водночас у депозитному портфелі посилилася частка коштів на вимогу, а питома вага строкових депозитів у 2024 році зменшилася. Це потребує від банку посилення контролю за ліквідністю та впровадження заходів, спрямованих на стимулювання клієнтів до розміщення коштів на довший строк. У підсумку можна зазначити, що АТ «СЕНС БАНК» зміг зберегти довіру клієнтів і забезпечити приріст депозитної бази навіть у складних умовах воєнного стану. Разом із тим подальше підвищення ефективності депозитної політики має передбачати збалансування поточних і строкових коштів, зниження залежності від корпоративних депозитів на вимогу, розвиток привабливих

депозитних продуктів для населення та підтримання оптимального співвідношення між вартістю ресурсів, ліквідністю і прибутковістю банку.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ АТ «СЕНС БАНК»

3.1. Основні проблеми формування та використання активів банківської установи

Формування та використання активів банківської установи є одним із ключових напрямів фінансового менеджменту, оскільки саме активи визначають рівень прибутковості, ліквідності, ризиковості та фінансової стійкості банку. Для комерційного банку недостатньо лише нарощувати загальний обсяг активів, оскільки важливішим є їх якісний склад, здатність генерувати стабільний дохід і своєчасно повертатися у грошову форму. Основна проблема полягає в необхідності постійного балансування між трьома цілями: отриманням прибутку, підтриманням ліквідності та мінімізацією ризиків. Надмірна орієнтація на прибуткові, але ризикові активи може погіршити фінансову стійкість банку, а надмірна концентрація коштів у високоліквідних, але низькодохідних інструментах знижує ефективність використання ресурсів.

Однією з головних проблем формування активів банку є зростання кредитного ризику. Кредитний портфель традиційно належить до найбільш дохідних, але водночас і найбільш ризикових активів банківської установи. В умовах воєнного стану цей ризик суттєво посилюється через зниження платоспроможності населення, руйнування або релокацію бізнесу, втрату заставного майна, нестабільність доходів позичальників і загальну невизначеність економічного середовища. Для АТ «СЕНС БАНК» ця проблема проявилася у скороченні кредитного портфеля у 2023 році порівняно з 2022 роком, що було реакцією на підвищену ризиковість кредитування. Хоча у 2024 році банк відновив кредитну активність, така динаміка потребує обережного підходу, оскільки швидке нарощування

кредитів без належного контролю може призвести до збільшення проблемної заборгованості [36, с. 84].

Другою важливою проблемою є зміна структури активів у бік зростання частки цінних паперів. З одного боку, вкладення в державні цінні папери є відносно надійним способом розміщення коштів, особливо в умовах високого кредитного ризику. Такі активи дають банку змогу отримувати прогнозований дохід і підтримувати ліквідність. З іншого боку, надмірна концентрація активів у цінних паперах може зменшувати роль банку як фінансового посередника, який має спрямовувати ресурси в реальний сектор економіки. Для АТ «СЕНС БАНК» у 2023–2024 роках було характерне суттєве зростання частки інвестиційного портфеля, що свідчить про консервативну модель управління активами. Така стратегія є виправданою в кризовий період, однак у довгостроковій перспективі вона може обмежувати потенціал зростання процентних доходів від кредитування.

Ще однією проблемою є необхідність підтримання достатнього рівня ліквідності. Банківська установа повинна мати достатній обсяг грошових коштів, коштів у НБУ, коштів в інших банках та інших високоліквідних активів для своєчасного виконання зобов'язань перед вкладниками і кредиторами. Водночас ліквідні активи зазвичай мають нижчу дохідність порівняно з кредитами або довгостроковими інвестиціями. Тому банк постійно стикається з дилемою: чим більше ресурсів зберігається у високоліквідній формі, тим нижчою може бути прибутковість; чим більше ресурсів спрямовується у дохідні активи, тим вищими стають ризики ліквідності. Для АТ «СЕНС БАНК» це питання особливо актуальне через зростання частки коштів клієнтів на вимогу, що підвищує потребу в підтриманні запасу ліквідних активів [21]. Проблемним аспектом є також строкова незбалансованість активів і пасивів. Якщо банк залучає значну частину коштів на короткий строк або на вимогу, але розміщує їх у довгострокові кредити чи інвестиції, виникає ризик ліквідності. У такій ситуації банк може зіткнутися з труднощами у разі масового або раптового

вилучення коштів клієнтами. Для АТ «СЕНС БАНК» ця проблема посилюється тим, що у структурі депозитного портфеля зросла частка поточних коштів, особливо коштів юридичних осіб. Корпоративні депозити, як правило, мають вищу волатильність, ніж роздрібні строкові вклади, оскільки підприємства можуть швидко переміщувати значні суми залежно від власних операційних потреб.

Таблиця 3.1.

SWOT-аналіз управління активами АТ «СЕНС БАНК»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Зростання загального обсягу активів у 2022–2024 роках	Висока залежність від коштів клієнтів на вимогу
Наявність значного портфеля цінних паперів	Нестабільність строкової структури депозитної бази
Поступове відновлення кредитного портфеля у 2024 році	Збереження ризику проблемної заборгованості
Достатній рівень ліквідних активів	Значна частка активів із невисокою дохідністю
Державна власність як фактор підтримки довіри	Обмежені можливості довгострокового кредитування в умовах війни
Можливості	Загрози
Розширення кредитування малого та середнього бізнесу	Подальше погіршення платоспроможності позичальників
Участь у державних програмах підтримки бізнесу	Зростання частки непрацюючих кредитів
Розвиток цифрового ризик-менеджменту	Відтік клієнтських коштів у разі панічних настроїв
Оптимізація інвестиційного портфеля	Валютні та процентні коливання
Підтримка післявоєнного відновлення економіки	Зниження вартості заставного майна

Джерело: складено автором

Окремої уваги потребує проблема якості активів. Якість активів визначається не лише їх дохідністю, а й здатністю бути поверненими або реалізованими без суттєвих втрат. Кредити, за якими позичальники допускають прострочення, майно, отримане банком унаслідок звернення стягнення на заставу, дебіторська заборгованість, низьколіквідні інвестиції – усе це може погіршувати якість активів. Навіть якщо такі активи формально

відображаються в балансі, вони не завжди здатні забезпечити реальний грошовий потік. Тому для банку важливо не допускати накопичення проблемних активів і своєчасно формувати резерви під можливі втрати.

В умовах воєнного стану додатковою проблемою є зниження прогнозованості економічного середовища. Банку складніше оцінювати майбутні доходи позичальників, ринкову вартість застави, ризики окремих галузей і регіонів. Підприємства можуть втратити виробничі потужності, логістичні канали або ринки збуту, а фізичні особи – стабільні джерела доходу. Це ускладнює кредитний аналіз і підвищує ймовірність помилок під час прийняття рішень про розміщення активів. Тому в сучасних умовах банк має використовувати не лише традиційні фінансові показники позичальника, а й додаткові критерії: регіон діяльності, галузеву стійкість, залежність від імпорту, експортний потенціал, наявність страхового покриття, мобільність бізнес-моделі [24, с. 126].

Отже, основними проблемами формування та використання активів банківської установи є зростання кредитного ризику, необхідність підтримання достатньої ліквідності, строкова незбалансованість активів і пасивів, концентрація ресурсів у певних видах активів, погіршення якості кредитного портфеля та вплив воєнної нестабільності. Для АТ «СЕНС БАНК» ці проблеми проявляються у потребі поєднувати відновлення кредитування з обережною інвестиційною політикою, контролем ліквідності та підвищенням якості активів.

3.2. Напрями підвищення якості активів і зниження кредитних та ліквідних ризиків

Підвищення якості активів банку має ґрунтуватися на комплексному підході, який поєднує вдосконалення кредитної політики, посилення ризик-менеджменту, диверсифікацію активів, контроль ліквідності та активну роботу з проблемною заборгованістю. Для банківської установи якісними можна вважати такі активи, які забезпечують стабільний дохід, мають

прийнятний рівень ризику, своєчасно повертаються у грошову форму та не потребують надмірного резервування. Відповідно, головним завданням АТ «СЕНС БАНК» має бути не лише нарощування обсягу активів, а й поліпшення їх структури та зниження ризиковості активних операцій.

У сучасних умовах банк повинен оцінювати не лише поточний фінансовий стан клієнта, а й його здатність функціонувати в умовах воєнних ризиків. Для юридичних осіб доцільно аналізувати динаміку доходів, прибутковість, боргове навантаження, наявність державних або експортних контрактів, галузеві ризики, географію діяльності, залежність від критичної інфраструктури та стабільність грошових потоків. Для фізичних осіб важливо враховувати стабільність доходів, офіційне працевлаштування, кредитну історію, сімейне навантаження та рівень платоспроможності. Такий підхід дозволить зменшити ймовірність видачі кредитів позичальникам із високим ризиком дефолту.

Банк не повинен допускати надмірної концентрації кредитів в окремих галузях, регіонах, групах пов'язаних клієнтів або великих позичальниках. У період воєнного стану особливо ризиковими можуть бути галузі, що залежать від логістики, імпорту сировини, енергетичної стабільності або розташовані поблизу зон бойових дій. Для АТ «СЕНС БАНК» доцільно посилювати кредитування тих секторів, які мають відносно вищу стійкість: торгівлі товарами першої необхідності, аграрного сектору, ІТ-послуг, логістики, підприємств критичної інфраструктури, малого й середнього бізнесу, що бере участь у програмах державної підтримки. Такий підхід знижує концентраційний ризик і підвищує стабільність кредитних доходів [27].

Підвищення якості активів неможливе без системного моніторингу кредитного портфеля та своєчасного виявлення позичальників, які мають ознаки фінансових труднощів. Банк повинен застосовувати ранні індикатори ризику: затримку платежів, зменшення оборотів на рахунках, погіршення фінансових показників, зростання боргового навантаження, зменшення вартості застави, зміну поведінки клієнта. У разі виявлення проблем доцільно

застосовувати реструктуризацію боргу, зміну графіка платежів, часткове погашення, додаткове забезпечення або продаж проблемних активів. Головним завданням є не лише формальне стягнення боргу, а й максимальне збереження вартості активу.

У період нестабільності банк має особливо уважно оцінювати якість, ліквідність і реальну ринкову вартість застави. Недостатньо лише мати формальне забезпечення за кредитом, оскільки важливим є те, чи може банк реально реалізувати це майно у разі невиконання позичальником зобов'язань. Доцільно надавати перевагу ліквідному забезпеченню: нерухомості в безпечних регіонах, транспортним засобам, обладнанню з активним вторинним ринком, товарним запасам із високою оборотністю, державним гарантіям, депозитам або фінансовим інструментам. Застава, яка розташована в зоні підвищеного воєнного ризику або має обмежену ліквідність, повинна оцінюватися з підвищеним дисконтом.

Резерви під кредитні ризики є важливим інструментом захисту банку від потенційних втрат. Якщо банк недооцінює ризики та формує недостатні резерви, це може призвести до різкого погіршення фінансового результату в майбутньому. Для АТ «СЕНС БАНК» важливо зберігати консервативний підхід до оцінки кредитного ризику, особливо щодо позичальників із нестабільними доходами, кредитів без достатнього забезпечення, реструктуризованих кредитів і заборгованості клієнтів із постраждалих регіонів. Достатній рівень резервування підвищує довіру до банку та забезпечує більшу стійкість до непередбачених втрат.

Банк має забезпечувати відповідність між строками залучення ресурсів і строками їх розміщення. Якщо значна частина коштів клієнтів є депозитами на вимогу, банк повинен обмежувати частку довгострокових і низьколіквідних активів або формувати достатній запас високоліквідних інструментів. Для АТ «СЕНС БАНК» актуальним є стимулювання клієнтів до розміщення коштів на строкові депозити, оскільки це дозволить підвищити стабільність ресурсної бази. Для цього можна використовувати

диференційовані процентні ставки, бонуси за пролонгацію, спеціальні депозитні продукти для бізнесу та населення, а також поєднання депозитів із цифровими сервісами.

До таких активів належать грошові кошти, кошти в НБУ, кошти на кореспондентських рахунках, депозитні сертифікати НБУ, короткострокові державні цінні папери та інші інструменти, які можуть бути швидко конвертовані у гроші. Для банку важливо не лише мати великий обсяг ліквідних активів, а й забезпечувати їх якість та швидкість реалізації. Особливо важливо підтримувати запас ліквідності в умовах можливої зміни поведінки вкладників, інформаційних ризиків, валютних коливань або погіршення макроекономічної ситуації [24, с. 124].

Банк повинен регулярно оцінювати, як зміниться його фінансовий стан у разі негативних сценаріїв: зростання частки проблемних кредитів, масового вилучення депозитів, девальвації гривні, зниження ринкової вартості цінних паперів, погіршення платоспроможності корпоративних клієнтів або зростання процентних ставок. Стрес-тестування дає змогу заздалегідь визначити слабкі місця у структурі активів і пасивів та сформулювати план дій. Для АТ «СЕНС БАНК» такий інструмент має бути постійним елементом системи управління ризиками.

Отже, підвищення якості активів і зниження кредитних та ліквідних ризиків АТ «СЕНС БАНК» має здійснюватися через удосконалення кредитного аналізу, диверсифікацію портфеля, посилення заставної політики, своєчасну роботу з проблемною заборгованістю, підтримання резервів, управління строковою структурою активів і пасивів, а також регулярне стрес-тестування. Реалізація цих заходів дозволить банку зберегти фінансову стійкість, підвищити ефективність активних операцій і забезпечити стабільний розвиток навіть в умовах воєнної та фінансової нестабільності.

3.3. Перспективи оптимізації структури активів АТ «СЕНС БАНК» в умовах воєнного стану та фінансової нестабільності

Перспективи оптимізації структури активів АТ «СЕНС БАНК» необхідно розглядати з урахуванням двох взаємопов'язаних етапів: функціонування банку в умовах воєнного стану та його участі у післявоєнному відновленні економіки України. У період війни пріоритетним завданням банку є збереження ліквідності, контроль кредитного ризику, підтримання достатнього обсягу високоліквідних активів і обережне відновлення кредитування. У післявоєнний період акцент має поступово зміщуватися на активізацію фінансування бізнесу, інвестиційних проєктів, малого та середнього підприємництва, а також на збалансоване розширення кредитного портфеля без погіршення якості активів.

Оптимізація структури активів АТ «СЕНС БАНК» в умовах воєнного стану та фінансової нестабільності має бути спрямована на досягнення збалансованого співвідношення між ліквідністю, прибутковістю та ризиком. У сучасних умовах банку недоцільно орієнтуватися лише на максимізацію доходів, оскільки надмірне нарощування ризикових активів може призвести до погіршення якості кредитного портфеля і зростання резервів. Водночас надмірно консервативна політика, за якої основна частина ресурсів спрямовується лише у ліквідні або державні інструменти, може обмежити прибутковість і роль банку у фінансуванні економіки. Тому перспективною є модель збалансованого управління активами, яка поєднує обережне кредитування, підтримання ліквідності та інвестиції в надійні фінансові інструменти.

У 2024 році АТ «СЕНС БАНК» уже продемонстрував відновлення кредитної активності після скорочення у 2023 році. Надалі доцільно продовжувати цей напрям, однак із чітким обмеженням ризиків. Особливо перспективним є кредитування малого та середнього бізнесу, який відіграє важливу роль у відновленні економіки, створенні робочих місць і підтриманні регіональної ділової активності. При цьому банк має надавати перевагу підприємствам із прозорою фінансовою звітністю, стабільними

грошовими потоками, участю в державних програмах підтримки та здатністю працювати в умовах воєнних ризиків.

Такі програми дозволяють банку знизити кредитний ризик завдяки частковим державним гарантіям, компенсації процентних ставок або підтримці окремих категорій позичальників. Для АТ «СЕНС БАНК» це може стати важливим інструментом нарощування якісного кредитного портфеля без надмірного збільшення ризиковості активів. Особливу увагу доцільно приділяти фінансуванню підприємств, що працюють у сферах критичної інфраструктури, аграрного виробництва, переробної промисловості, логістики, енергетичної безпеки та експорту [21].

В умовах воєнного стану банк повинен бути готовим до можливих коливань депозитної бази, зміни поведінки клієнтів і зростання попиту на готівкові або безготівкові розрахунки. Тому оптимізація активів не повинна означати різке зменшення ліквідних інструментів. Навпаки, банк має підтримувати такий рівень грошових коштів, коштів у НБУ, короткострокових цінних паперів і коштів в інших банках, який дозволить йому безперервно виконувати зобов'язання перед клієнтами навіть у стресових умовах [19, с. 101].

У 2023–2024 роках цінні папери відігравали значну роль у структурі активів АТ «СЕНС БАНК». Надалі банк має зберігати цей напрям, але уникати надмірної залежності від одного виду інструментів. Оптимальним є поєднання коротко- і середньострокових державних цінних паперів, інструментів із прогнозованою дохідністю та активів, які можуть бути швидко реалізовані у разі потреби. Такий підхід дозволить банку підтримувати ліквідність і водночас отримувати стабільний процентний дохід.

До таких активів можуть належати надмірні залишки на рахунках, прострочена заборгованість, малоліквідне заставне майно, дебіторська заборгованість або активи, які не генерують доходу. Для підвищення ефективності структури активів банк має регулярно проводити

інвентаризацію таких статей, визначати їх реальну економічну вартість і приймати рішення щодо продажу, списання, реструктуризації або переведення у більш дохідні інструменти. Це дозволить звільнити частину ресурсів і спрямувати їх на прибутковіші напрями.

АТ «СЕНС БАНК» позиціонується як технологічний банк, тому має можливість активніше використовувати цифрові інструменти для аналізу поведінки клієнтів, оцінки кредитоспроможності, моніторингу ризиків і прогнозування ліквідності. Застосування автоматизованих скорингових моделей, аналітики великих даних, ранніх індикаторів дефолту та систем моніторингу грошових потоків клієнтів може суттєво підвищити якість управлінських рішень. Це особливо важливо в умовах нестабільності, коли традиційні методи оцінки можуть бути недостатньо швидкими або точними [14, с. 251].

У кризовий період банк обґрунтовано збільшив роль цінних паперів у балансі, однак у разі поступової стабілізації економіки доцільно нарощувати частку якісного кредитування. Оптимальною є така структура активів, за якої кредитний портфель забезпечує основну частину процентних доходів, інвестиційний портфель підтримує стабільність і ліквідність, а високоліквідні активи гарантують здатність банку виконувати поточні зобов'язання. Для АТ «СЕНС БАНК» важливо не допустити надмірного зміщення у будь-який один бік – ані в ризикове кредитування, ані в пасивне інвестування.

В умовах війни ризиковість клієнтів значною мірою залежить не лише від їх фінансового стану, а й від місця розташування, галузі діяльності, доступу до енергоресурсів, логістики, кадрів і ринків збуту. Тому банк має формувати активи з урахуванням карти ризиків: обмежувати експозицію на регіони з високою небезпекою, обережніше кредитувати галузі з підвищеною вразливістю та підтримувати клієнтів, які мають адаптивні бізнес-моделі. Такий підхід дозволить знизити ймовірність погіршення якості активів у майбутньому [10, с. 46].

Післявоєнне відновлення України потребуватиме значних інвестицій у енергоефективність, інфраструктуру, житло, логістику, медичні та соціальні об'єкти, зелену енергетику, переробку та модернізацію виробництва. АТ «СЕНС БАНК» може поступово формувати портфель кредитів і фінансових продуктів, орієнтованих на відновлення економіки, підтримку підприємств, що створюють робочі місця, та розвиток сталих бізнес-проектів. Це дозволить банку не лише підвищити якість активів, а й посилити свою суспільно-економічну роль [18, с. 169].

Отже, перспективи оптимізації структури активів АТ «СЕНС БАНК» полягають у формуванні збалансованої моделі активних операцій, яка поєднує достатній рівень ліквідності, контрольоване кредитування, якісний інвестиційний портфель і системне управління ризиками. В умовах воєнного стану банк має зберігати консервативність у ризикових операціях, але водночас поступово посилювати роль кредитування реального сектору економіки. Найбільш доцільними напрямками є розвиток кредитування МСБ, участь у державних програмах підтримки, підтримання високоліквідних активів, диверсифікація інвестиційного портфеля, цифровізація ризик-менеджменту та зменшення частки проблемних активів.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження теоретичних основ аналізу активів банківської установи встановлено, що активи банку є ключовим елементом його фінансової діяльності, оскільки саме вони відображають напрями розміщення власних, залучених і позикових ресурсів. Активи банку виконують декілька важливих функцій: забезпечують отримання доходу, підтримують ліквідність, формують основу платоспроможності та впливають на рівень фінансової стійкості банківської установи. Визначено, що ефективність банківської діяльності залежить не лише від загального обсягу активів, а насамперед від їх якості, структури, ліквідності, ризиковості та здатності генерувати стабільний фінансовий результат.

У роботі було розглянуто класифікацію активів банку за різними критеріями: за економічним змістом, призначенням, рівнем ліквідності, дохідністю, ступенем ризику, строками розміщення та джерелами формування. Такий підхід дозволив з'ясувати, що кожна група активів має власне функціональне значення для банку. Касові та високоліквідні активи забезпечують виконання поточних зобов'язань, кредитні активи формують основну частину процентних доходів, інвестиційні активи дають змогу диверсифікувати ризики, а необоротні активи створюють матеріально-технічну основу функціонування банку. Водночас надмірна частка будь-якої групи активів може спричинити дисбаланс між прибутковістю, ліквідністю та ризиком.

Методичні підходи до аналізу активів банку передбачають використання горизонтального, вертикального, коефіцієнтного, порівняльного, структурного та ризик-орієнтованого аналізу. Горизонтальний аналіз дає змогу оцінити динаміку активів у часі, вертикальний – визначити їх структуру, коефіцієнтний – розрахувати показники ліквідності, прибутковості та ризиковості, а ризик-орієнтований

підхід дозволяє виявити потенційні загрози для фінансової стійкості банку. Доведено, що найбільш повну оцінку активів можна отримати лише за умови комплексного поєднання кількісних і якісних методів аналізу.

Було здійснено аналіз активів АТ «СЕНС БАНК». Встановлено, що банк є системно важливою банківською установою України, яка має універсальний характер діяльності, працює з фізичними особами, корпоративними клієнтами, малим і середнім бізнесом, а також активно розвиває цифрові банківські сервіси. Важливою особливістю діяльності банку стало те, що у 2023 році його власником стала Держава Україна в особі Міністерства фінансів України. Це мало значення для стабілізації діяльності банку, підвищення довіри клієнтів і забезпечення його подальшого функціонування в умовах воєнного стану.

Аналіз динаміки активів АТ «СЕНС БАНК» за 2022–2024 роки показав їх стійке зростання. У 2022 році загальний обсяг активів становив 75 165 482 тис. грн, у 2023 році – 107 465 951 тис. грн, а у 2024 році – 123 714 536 тис. грн. Отже, у 2023 році активи збільшилися на 42,97%, а у 2024 році – ще на 15,12%. Така тенденція свідчить про розширення масштабів діяльності банку, нарощування його фінансового потенціалу та здатність адаптуватися до складних умов воєнного періоду. Водночас уповільнення темпів приросту активів у 2024 році вказує на перехід до більш обережної та збалансованої політики управління активами.

Структурний аналіз активів показав, що у 2022 році найбільшу частку в активах банку займали кредити та заборгованість клієнтів – 56,76%. У 2023 році їх частка зменшилася до 30,58%, що було зумовлено зростанням кредитних ризиків, погіршенням платоспроможності окремих позичальників і необхідністю більш обережного підходу до кредитування. У 2024 році частка кредитного портфеля зросла до 34,42%, що свідчить про поступове відновлення кредитної активності банку. Таким чином, банк не відмовився

від кредитування, однак почав здійснювати його більш вибірково, з урахуванням ризиків воєнного часу.

Важливою тенденцією стало суттєве зростання частки цінних паперів у структурі активів АТ «СЕНС БАНК». Частка цінних паперів, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, зросла з 4,89% у 2022 році до 23,80% у 2024 році. Також значною залишалася частка цінних паперів, що обліковуються за амортизованою собівартістю. Це свідчить про те, що банк у період воєнного стану значною мірою орієнтувався на більш надійні та прогнозовані фінансові інструменти. Така стратегія дозволила підтримати дохідність, зменшити кредитний ризик і забезпечити більшу стабільність активної частини балансу.

Оцінка якості активів, кредитного портфеля, ліквідності та ризиковості активних операцій засвідчила, що АТ «СЕНС БАНК» загалом підтримував достатній рівень фінансової стійкості. Зростання грошових коштів та їх еквівалентів, збільшення інвестиційного портфеля, поступове відновлення кредитування та збереження прибуткової діяльності у 2023–2024 роках свідчать про ефективність адаптаційної політики банку. Водночас основними ризиками залишаються можливе погіршення якості кредитного портфеля, зростання частки коштів на вимогу в ресурсній базі, залежність від цінних паперів і необхідність підтримання достатнього рівня ліквідності.

Було визначено основні проблеми формування та використання активів банківської установи. До них належать зростання кредитного ризику, строкова незбалансованість активів і пасивів, висока залежність від поточних коштів клієнтів, необхідність підтримання значного обсягу ліквідних активів, ризик концентрації активів в окремих фінансових інструментах, а також вплив воєнної нестабільності на платоспроможність позичальників і вартість забезпечення. Для АТ «СЕНС БАНК» ці проблеми є особливо актуальними, оскільки банк має одночасно забезпечувати прибутковість, ліквідність і підтримку економічного відновлення.

Запропоновано напрями підвищення якості активів і зниження кредитних та ліквідних ризиків. Насамперед доцільним є посилення кредитного аналізу, удосконалення скорингових моделей, диверсифікація кредитного портфеля за галузями, регіонами та групами позичальників, регулярна переоцінка заставного майна, активна робота з проблемною заборгованістю та підтримання достатнього рівня резервування. Для зниження ризику ліквідності банку необхідно стимулювати залучення строкових депозитів, контролювати строкові розриви між активами і пасивами, підтримувати достатній обсяг високоліквідних активів і проводити регулярне стрес-тестування.

Перспективи оптимізації структури активів АТ «СЕНС БАНК» в умовах воєнного стану та фінансової нестабільності полягають у формуванні збалансованої моделі активних операцій. Така модель має передбачати поступове нарощування якісного кредитування, насамперед малого та середнього бізнесу, збереження достатньої частки ліквідних активів, раціональне управління портфелем цінних паперів, скорочення проблемних і малодохідних активів, цифровізацію ризик-менеджменту та врахування галузевих і регіональних ризиків. Особливо важливо, щоб банк не допускав надмірної концентрації активів в одному напрямі, а забезпечував баланс між дохідністю, ліквідністю та безпекою.

Отже, проведене дослідження підтвердило, що активи банку є основою його фінансової стійкості, а їх якість і структура безпосередньо впливають на результативність діяльності банківської установи. АТ «СЕНС БАНК» у 2022–2024 роках продемонстрував здатність адаптуватися до складних умов воєнного стану, зберегти фінансову стійкість, наростити активи, підтримати ліквідність і поступово відновити кредитну активність. Водночас для подальшого розвитку банку необхідно продовжувати роботу над підвищенням якості кредитного портфеля, зниженням ризиків активних операцій, оптимізацією інвестиційної структури та посиленням системи

управління ліквідністю. Саме ці напрями мають стати основою вдосконалення управління активами АТ «СЕНС БАНК» у найближчій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Владимир О. Банківський та реальний сектори – ключові складові розвитку національної економіки. Вісник Тернопільського економічного університету. 2020. № 2. С. 93-107.
2. Внукова Н., Сиплива О. Оцінка динаміки змін сучасного стану банківської системи України. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. 2024. Вип. 5. С. 281-292. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aabere_2024_5_21.
3. Данилишин Б. Що стримує зростання кредитування в Україні? URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/shcho-strymuje-zrostannya-kredytuvannya-v-ukrayini>
4. Дереза В. Аналіз та напрями стабілізації показників ліквідності комерційного банку. Економіка та суспільство. 2024. С. 68
5. Єріс Л.М. Достатність капіталу банківської системи: методи та інструменти забезпечення. Вісник Одеського Національного університету. 2014. № 19. С.102–107.
- 6.6. Іршак О.С., Лещук І.Я. Сучасний стан кредитної діяльності банків та її вплив на розвиток реального сектору України. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 34. С. 145-149.
7. Коваленко, В. В., & Ткаченко, Д. О. Операції рефінансування у забезпеченні ліквідності банків України. Східна Європа: економіка, бізнес та управління, Вип. 3 (08), 2017, 275–278.
8. Коефіцієнт чистого стабільного фінансування NSFR та можливі наслідки його впровадження в Україні. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 10. С. 108–115. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/108.pdf
9. Козьменко, С. М., & Стегній, О. В. Фінансовий менеджмент у банках: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2019. 288 с.
10. Король М.М., Співак В.О., Куліковська І.В. Сучасний стан показників української банківської системи. Науковий вісник Ужгородського

національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2023. Вип. 47. С. 41-47.

11. Косова Е.В. Формалізація фінансового механізму управління власним капіталом банків. Держава та регіони. Серія: економіка та підприємництво. 2014. №6 (81). С. 100–104.

12. Костюченко, Т. І. Ліквідність комерційного банку: управління та регулювання. Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції, № 2, 2013, 86–92.

13. Лаврушин, О. І. Управління ризиками в комерційних банках. Банківська справа, № 8, 2020, 15–22.

14. Левченко В. П. Депозитна політика банку: поняття та складові [Електронний ресурс]. В. П. Левченко, Ю. С. Проценко. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. №2. С. 250-252. URL: https://easterneurope-ebm.in.ua/journal/7_2017/49.pdf

15. Литвинюк, О. В. Методичні підходи до визначення основних етапів розвитку процесів управління активами та пасивами банківських установ України. Young Scientist, № 7 (10), 2014, 41–44.

16. Ліквідність банку та банківської системи як показник ефективності. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 10. С. 116–123. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/109.pdf

17. Макаренко Ю. П. Оцінка управління депозитним портфелем комерційного банку на прикладі АТ «ОТП БАНК». Ю. П. Макаренко, В. В. Хацько. Інвестиції, практика та досвід. 2021. № 1 С. 39–45.

18. Матвійчук Н. М. Сучасна депозитна політика банків України як складова управління пасивами/ Н. М. Матвійчук, С. А. Теслюк, А. О. Звірко/ Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2022. №2. С. 168-174.

19. Матвійчук Н. Оцінка ефективності депозитної політики банків в умовах воєнного стану. Н. Матвійчук, О. Борисюк, С. Теслюк. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2024. №4. С. 94-102.

20. Матвійчук Н. Сучасні тенденції залучення депозитів банками України. Н. Матвійчук, Н. Жигар. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. Розділ III. Фінанси, банківська справа та страхування. 2023. № 3. С. 87–94.
21. Матвійчук Н. Чинники впливу на депозитну політику банків України. Н. Матвійчук, Н. Жигар, А. Петриняк. Економіка та суспільство. 2024. № 63. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-59>
22. Мельничук Н. Ю. Депозитна діяльність банківських установ у контексті формування їхньої ресурсної бази. Н. Ю. Мельничук, С. С. Ковальчук. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. № 1. С. 163–167.
23. Могильна Л.М., Волкова К.В. Управління конкурентоспроможністю банківських установ. Приазовський економічний вісник. 2020. Випуск 5(22). С. 175–180.
24. Мороз Н. Депозитна політика банків України. Н. Мороз, Д. Адаменко. Галицький економічний вісник. 2024. №2(87). С. 122–128. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/87/1290.pdf>
25. Мулик Т. О. Аналіз депозитних операцій банків: стан, проблеми та вдосконалення. Modern Economics. 2021. № 28. С. 75–84.
26. Опальчук Р. М. Формування депозитного портфелю банку з використанням клієнт-орієнтованого підходу. Р. М. Опальчук, Б. П. Невгад. Економіка і управління бізнесом. 2024. №2 (15).
27. Основні показники діяльності банків. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/>
28. Павлюк Е.А. Вплив коефіцієнта LCR на контроль за банківською ліквідністю. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 7. С. 7–15.
29. Показники банківської системи. Офіційний веб-сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442

30. Показники фінансової діяльності банків України. Фінансові результати на 01.01.2024. Наглядова статистика НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
31. Показники фінансової діяльності банків України. Фінансові результати на 01.01.2023. Наглядова статистика НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
32. Показники фінансової діяльності банків України. Фінансові результати на 01.01.2022. Наглядова статистика НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
33. Приступа Л. Організаційно-економічне забезпечення депозитної політики банків в Україні. Л. Приступа, Л. Стахурська. Modeling the development of the economic systems. 2022. № 4. С. 88-99. URL: <https://mdes.khmnmu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/118>
34. Рисін В. В., Біда А. П. Фінансова стійкість банку: чинники та особливості забезпечення. Ефективна економіка». 2021. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/3.pdf
35. Річний звіт АТ «Сенс Банк» за 2024 рік. URL: https://sensebank.ua/uploads/3/17163-annual_fs_2024_ukr.pdf
36. Руда О. Л. Депозитна політика банку та механізм її реалізації. О. Л. Руда, К. Г. Маркуш. Економіка та держава. 2018. №11. С. 81-84.
37. Савлук М. І. Управління депозитним портфелем комерційного банку: сучасні тенденції та перспективи розвитку. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка. 2020. № 92. С. 75-79.
38. Сагер Л. Аналіз індикаторів рівня капіталізації банків європейських країн. Економіка та суспільство. 2024. С. 62-68.
39. Семенча І. Є., Горбунова Ю. Р. Фінансова стійкість та стабільність у банківській діяльності: розмежування понять та аналіз дефініцій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2020. Випуск 32. С. 81–85.

40. Сенищ П. М. Механізм формування депозитної політики банку. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. №5 (2). С. 242–247.
41. Ситник Н.С., Болюх Д.А. Розвиток банківського сектору як ключової ланки фінансової системи в умовах воєнного стану. Бізнес-навігатор. 2023. Вип. 1. С. 50-55.
42. Федішин М.П., Слусаряк М.М. Теоретико-методологічні особливості управління ліквідністю банків в сучасних умовах. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 16. С. 127–134.
43. Хома І. Б. Управління депозитним ризиком в банку. Економіка та суспільство. 2024. №70. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-110>
44. Черкашина К. Ф. Тенденції розвитку депозитного ринку в Україні в сучасних умовах пандемії та пропозиції щодо його покращення. Вісник університету банківської справи Національного банку України. 2021. № 28. С. 160-167
45. Шалай І. Депозитна діяльність банків України: проблеми та перспективи розвитку. Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Розвиток інноваційного фінансового управління суб'єктами економіки в умовах реалізації євроінтеграційної стратегії України», 14 листопада 2025 року, м. Хмельницький. 2025. С. 56-61.
46. Шиманська О. П. Визначення ринкової моделі вітчизняного депозитного ринку: аналіз концентрації. О. П. Шиманська, М. І. Городецький. Innovation and Sustainability. 2022. №4. С. 39-45.
47. Штефан Л.Б., Мацедонська Н.В. Ключові тренди змін у розвитку банківської системи України у посткризовий період. Ефективна економіка. 2021. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2021/92.pdf

Додаток А

Баланс АТ «СЕНС БАНК»

Звіт про фінансовий стан (Баланс)
на 31 грудня 2023 року

У тисячах гривень	Примітки	2023 рік	2022 рік
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	4	44 438 105	18 154 275
Кредити та заборгованість банків	5	4 179 189	2 025 870
Кредити та заборгованість клієнтів	6	32 858 585	42 663 080
Інвестиції в цінні папери	7	18 732 879	4 187 386
Похідні фінансові активи	32	–	20 343
Інвестиційна нерухомість	8	1 229 923	542 714
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		85	1 964
Відстрочений податковий актив	26	119 872	583 168
Основні засоби та нематеріальні активи	9	3 362 452	3 927 484
Інші активи	10	2 535 200	2 767 149
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	11	9 664	292 049
Усього активів		107 465 954	75 165 482
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти, що отримані від Національного банку України	12	–	3 279 437
Кошти банків	12	24 577	30 723
Кошти клієнтів	13	94 326 405	60 547 020
Похідні фінансові зобов'язання	32	265	833 761
Боргові цінні папери, емітовані банком	14	–	1 812
Інші залучені кошти	15	6 771	–
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		839 355	112
Резерви за зобов'язаннями	16	433 124	198 926
Інші зобов'язання	17	2 737 459	2 183 652
Субординований борг	18	–	1 961 440
Зобов'язання групи вибуття	11	11 568	11 568
Усього зобов'язань		98 379 524	69 048 451
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	28 726 248	28 726 248
Емісійний дохід та інший дохід за операціями з акціонерами	19	2 367 571	2 367 571
Резерви та інші фонди банку	19	1 868 398	1 868 398
Резерви переоцінки	20	612 092	347 559
Непокритий збиток		(24 487 879)	(27 192 745)
Усього власного капіталу		9 086 430	6 117 031
Усього пасивів		107 465 954	75 165 482

Затверджено до випуску та підписано

Ступак О.В.
Голова Правління

4 грудня 2024 року

Савенко О.В.
Головний бухгалтер

Фінансова звітність за 2024 рік

АТ «СЕНС БАНК» Фінансова звітність за 2024 рік

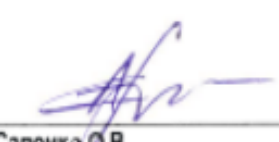
Звіт про фінансовий стан (Баланс)
на 31 грудня 2024 року

У тисячах гривень	Примітки	2024 рік	2023 рік
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	4	35 996 656	44 438 105
Кредити та заборгованість банків	5	6 427 626	4 179 189
Кредити та заборгованість клієнтів	6	42 577 142	32 858 585
Інвестиції в цінні папери	7	30 616 639	18 732 879
Похідні фінансові активи	30	1 774	-
Інвестиційна нерухомість	8	1 188 923	1 229 923
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	24	194 131	85
Відстрочений податковий актив	24	96 656	119 872
Основні засоби, нематеріальні активи та активи з права користування	9	3 360 295	3 362 452
Інші активи	10	3 244 031	2 535 200
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	11	10 664	9 664
Усього активів		123 714 537	107 465 954
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	12	25 235	24 577
Кошти клієнтів	13	107 122 384	94 326 405
Похідні фінансові зобов'язання	30	756	265
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	24	1 568 043	839 355
Інші залучені кошти	14	662 827	6 771
Резерви за зобов'язаннями	15	587 321	433 124
Інші зобов'язання	16	2 844 756	2 737 459
Зобов'язання групи вибуття	11	11 669	11 568
Усього зобов'язань		112 822 991	98 379 524
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	17	28 726 248	28 726 248
Емісійний дохід	17	2 367 571	2 367 571
Резервні та інші фонди банку	17	1 868 398	1 868 398
Резерви переоцінки	18	655 465	612 092
Непокритий збиток		(22 726 136)	(24 487 879)
Усього власного капіталу		10 891 546	9 086 430
Усього пасивів		123 714 537	107 465 954

Затверджено до випуску та підписано

Ступак О.В.

Голова Правління

Савченко О.В.

Головний бухгалтер

Звіт про фінансові результати

Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати)
за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

У тисячах гривень	Примітки	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи	21	11 118 411	11 739 892
Процентні витрати	21	(5 643 882)	(4 687 040)
Чистий процентний дохід	21	5 474 529	7 052 852
Чисте збільшення резерву під зменшення корисності процентних фінансових активів	4, 5, 6, 7	(2 206 019)	(12 240 830)
Чисті процентні доходи за вирахуванням резерву під зменшення корисності процентних фінансових активів		3 268 510	(5 196 978)
Комісійні доходи	22	4 692 425	4 318 792
Комісійні витрати	22	(2 347 665)	(1 476 376)
Чистий прибуток(збиток) від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		9 668	(48 804)
Результат від перекласифікації переоцінки боргових фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	22	93 091	74 588
Чистий збиток від модифікації фінансових активів	6	(907 727)	(1 092 316)
Результат від припинення визнання фінансових активів		(283 561)	(116 233)
Результат від припинення визнання фінансових зобов'язань	23	2 747 925	9 533
Чистий збиток від модифікації фінансових зобов'язань		(958)	—
Чисте (збільшення)/зменшення резерву під знецінення інших фінансових активів	10	119 546	(450 892)
Чисте (збільшення)/зменшення резервів за зобов'язаннями	16	(149 960)	114 687
Чистий прибуток(збиток) від операцій з похідними фінансовими інструментами		643 665	(1 495 785)
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		700 092	1 082 464
Переоцінка іноземної валюти		36 011	2 951 899
Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	8	429 610	54 380
Витрати від зменшення корисності активів на продаж	11	—	(7 233)
Збитки від вибуття несборочних активів, утримуваних для продажу, у тому числі від примусового відчуження	11	—	(498 380)
Інші операційні доходи та витрати	24	(156 521)	155 143
Адміністративні витрати	25	(4 994 774)	(5 286 092)
Прибуток(збиток) до оподаткування		3 899 576	(6 908 603)
Податок на прибуток	26	(1 195 197)	(201 560)
Прибуток(збиток) за рік		2 704 379	(7 110 163)
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД			
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД, ЩО НЕ БУДЕ РЕКЛАСИФІКОВАНИЙ В ПРИБУТОК(ЗБИТОК)			
Переоцінка основних засобів		(214 927)	356 676
Податок на прибуток, що не буде рекласифікований в прибуток(збиток)	20	28 215	(64 201)
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД, ЩО БУДЕ РЕКЛАСИФІКОВАНИЙ В ПРИБУТОК(ЗБИТОК)			
Переоцінка цінних паперів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	20	602 118	28 729
Податок на прибуток, що буде рекласифікований в прибуток(збиток)	20	(150 386)	—
Всього інший сукупний дохід після оподаткування за рік		265 620	321 204
Всього сукупного доходу за рік		2 969 999	(6 788 959)
Базовий та розподілений прибуток(збиток) на акцію (гривень)	27	0.009	(0.025)

Затверджено до випуску та підписано

Ступак О.В.

Голова Правління

4 грудня 2024 року

Савенко О.В.

Головний бухгалтер

Звіт про фінансові результати

АТ «СЕНС БАНК»		Фінансова звітність за 2024 рік	
Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати) за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року			
У тисячах гривень	Примітки	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи за фінансовими активами, які обліковуються за амортизованою вартістю та за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	19	14 511 880	11 112 771
Процентні доходи за фінансовими активами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	19	152 628	5 640
Всього процентних доходів	19	14 664 508	11 118 411
Процентні витрати	19	(7 343 611)	(5 643 882)
Чистий процентний дохід	19	7 320 897	5 474 529
Чисте збільшення резерву під зменшення корисності процентних фінансових активів	4, 5, 6, 7	178 520	(2 206 019)
Чисті процентні доходи за вирахуванням резерву під зменшення корисності процентних фінансових активів		7 499 417	3 268 510
Комісійні доходи	20	4 525 001	4 682 425
Комісійні витрати	20	(2 359 055)	(2 347 665)
Чистий прибуток від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		43 904	9 668
Чистий прибуток від перекласифікації переоцінки боргових фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	20	322 656	93 091
Чистий збиток від модифікації фінансових активів	6	(695 763)	(907 727)
Чистий збиток від припинення визнання фінансових активів		(224 231)	(283 561)
Чистий прибуток від припинення визнання фінансових зобов'язань	21	1 981	2 747 925
Чистий збиток від модифікації фінансових зобов'язань		(684)	(959)
Чисте (збільшення)/зменшення резерву під знецінення інших фінансових активів	10	26 423	119 546
Чисте (збільшення)/зменшення резервів за зобов'язаннями	16	(64 578)	(149 960)
Чистий прибуток(збиток) від операцій з похідними фінансовими інструментами		(8 035)	643 865
Результат від операцій з іноземною валютою		526 258	700 092
Переоцінка іноземної валюти		28 719	36 011
Результат від переоцінки об'єкта інвестиційної нерухомості	8	-	429 610
Інші операційні доходи	22	300 271	468 729
Інші операційні витрати	22	(434 314)	(625 250)
Адміністративні витрати	23	(5 750 409)	(4 994 774)
Прибуток до оподаткування		3 737 561	3 899 576
Податок на прибуток	24	(1 975 818)	(1 196 197)
Прибуток за рік		1 761 743	2 704 379
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД			
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД, ЩО НЕ БУДЕ РЕКЛАСИФІКОВАНИЙ В ПРИБУТОК / (ЗБИТОК)			
Переоцінка основних засобів		(100 720)	(214 927)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом, що не буде рекласифікований в прибуток / (збиток)	18	25 180	28 215
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД, ЩО БУДЕ РЕКЛАСИФІКОВАНИЙ В ПРИБУТОК / (ЗБИТОК)			
Чиста зміна справедливої вартості та очікуваних кредитних збитків за цінними паперами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	18	158 550	602 118
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом, що буде рекласифікований в прибуток / (збиток)	18	(39 637)	(150 386)
Всього інший сукупний дохід після оподаткування за рік		43 373	265 020
Усього сукупного доходу за рік		1 805 116	2 969 399
Базовий та розподілений прибуток на акцію (гривень)	25	0.006	0.009

Затверджено та підписано

Ступак С.В.
Голова Правління

Савенко О.В.
Головний бухгалтер